

Viranhaltijan kuuleminen

Khalls 09.03.2021 § 3 Asia käsitellään salaisena (Laki viranomaisten toiminnanjulkisuudesta §24, kohta 23 henkilötiedot).

Haapaveden kaupunginhallituksen tietoon on julkisuuden kautta 5.3.2021 tullut valtuutettu Ilkka Revon sosiaalisen median kirjoitukset, joissa otetaan räikeästi kantaa Suomen ev.lut. seurakunnan toimintaan sekä kohdistetaan arvostelua Suomen hallituksen ministereihin henkilöinä.

Kaupunginhallitus on antanut asiassa tiedotteen julkisuuteen 5.3.2021.

Työnantaja Haapaveden kaupunki on kutsunut luokanopettaja Ilkka Revon kuulemistilaisuuteen. Kutsu on lähetetty Revolle 6.3.2021 (liitteenä).

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus:

1. kuulee luokanopettaja Ilkka Repoa tapauksen johdosta.
2. kirjaa pöytäkirjaan Revon vastineen.

Käsittely:

Kaupunginjohtajan muutettu ehdotus kokouksessa:

Ilkka Repo on ilmoittanut, ettei pysty osallistumaan kuulemistilaisuuteen suullisesti eikä kirjallisesti hyväksyttävän syyn perusteella.

Haapaveden kaupunginhallitus päättää siirtää asian kuulemisen, käsittelyn ja ratkaisun kaupungin hallintosäännön perusteella toimivaltaiselle viranomaiselle.

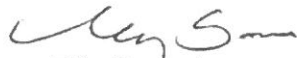
Merkittiin, että sivistysjohtaja poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa.

Päätös:

Hyväksyttiin muutettu ehdotus.

Otteen oikeaksi todistaa

Haapavedellä 9.3.2021



Eija Saarela
hallintojohtaja

OIKAISUVAATIMUS JA VALITUSOSOITUS**MUUTOKSENHAKUKIELLOT****Kieltojen
perusteet**

Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.
Pykälät 2,3,4

Koska päätöksestä voidaan tehdä kuntalain 134 §:n 1 mom. mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla:
Pykälät 1

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 6 §:n/muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.
Pykälät ja valituskieltojen perusteet

OIKAISUVAATIMUSOHJEET**Oikaisu-
vaatimus-
viranomainen ja
-aika**

Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen
Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, osoite ja postiosoite, sähköposti, faksi

**Haapaveden kaupunginhallitus, Tähtelänkuja 1, 86600 HAAPAVESI / PL 40, 86601
HAAPAVESI, sähköposti: haapaveden.kaupunki@haapavesi.fi, faksi: 08-4591 334**

Pykälät 1

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemänpäivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

**Oikaisu-
vaatimuskirjelmän
sisältö ja
toimittaminen**

Ks. jäljempänä

Liitetään pöytäkirjaan

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomaisen ja valitusaika	<p>Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt alkuperäistä päätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnanjäsen. Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomaisen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.</p> <p>Valitusviranomaisen, osoite ja postiosoite, sähköposti, faksi ja sähköinen palvelu Pohjois-Suomen hallinto-oikeus, Isokatu 4, 90100 OULU / PL 189, 90101 OULU sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi, faksi: 029 564 2841</p> <p>Sähköinen palvelu https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet Kunnallisvalitus, pykälät</p>	Valitusaika 30 päivää
	Hallintovalitus, pykälät	Valitusaika 30 päivää
	Muu valitusviranomaisen, osoite ja postiosoite, sähköposti, faksi, Pykälät	Valitusaika päivää
Oikaisu-vaatimus-/valituskirjelmän sisältö ja toimittaminen	<p>Oikaisuvaatimus/valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta. Oikaisuvaatimuksessa/valituksessa on ilmoitettava päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös), miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset) sekä vaatimusten perustelut, mihin oikaisuvaatimus/valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.</p> <p>Oikaisuvaatimuksessa/valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle. Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.</p> <p>Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimus päätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.</p> <p>Valitukseen on liitettävä valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen, selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta, asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.</p> <p>Oikaisuvaatimusasiakirjat/valitusasiakirjat on toimitettava viranomaiselle viimeistään oikaisuvaatimus-/valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Asiakirjat toimitetaan viranomaisen asiointiosoitteeseen lähettäjän omalla vastuulla. Tämä voidaan tehdä postitse, sähköisesti tai lähetin välityksellä. Postiin asiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen oikaisuvaatimus-/valitusajan päättymistä.</p>	
	Valitusasiakirjat voi toimittaa myös: nimi, osoite ja postiosoite	Pykälät
Tiedoksisäänti	<p>Valitusasiakirjat on toimitettava 1): nimi, osoite ja postiosoite</p> <p>Pöytäkirja on viety nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon xxxxx Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Haapaveden kaupungin kirjaamosta. Tähtelänkuja 1, 86600 HAAPAVESI / PL 40, 86601 HAAPAVESI, sähköposti: haapaveden.kaupunki@haapavesi.fi</p>	Pykälät
Lisätietoja	<p>Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuimaksulaisissa (1455/2015) säädetään.</p> <p>Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje/valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.</p>	
	1) Jos toimitettava muulle kuin valitusviranomaiselle.	Liitetään
	pöytäkirjaan	

Toimenpiteet viranhaltijan virkasuhteeseen liittyen

Khalls 09.03.2021 § 4 Asia käsitellään salaisena (Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta §24, kohta 23 henkilötiedot).

Kaupunginhallitus on kuullut luokanopettaja Ilkka Repoa kokouksessaan 9.3.2021 §3.

Kaupunginhallitus päättää kuulemisen perusteella toimenpiteistä luokanopettaja Ilkka Revon virkasuhteeseen liittyen.

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Päätösehdotus annetaan kokouksessa.

Käsittely:

Kaupunginjohtajan muutettu ehdotus kokouksessa:

Haapaveden kaupunginhallitus päättää siirtää asian kuulemisen, käsittelyn ja ratkaisun kaupungin hallintosäännön perusteella toimivaltaiselle viranomaiselle.

Merkittiin, että sivistysjohtaja poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa.

Päätös:

Hyväksyttiin muutettu ehdotus.

Otteen oikeaksi todistaa

Haapavedellä 9.3.2021


Eija Saarela
hallintojohtaja

OIKAISUVAATIMUS JA VALITUSOSOITUS**MUUTOKSENHAKUKIELLOT****Kieltojen
perusteet**

Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.
Pykälät 2,3,4

Koska päätöksestä voidaan tehdä kuntalain 134 §:n 1 mom. mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla:
Pykälät 1

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 6 §:n/muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.
Pykälät ja valituskieltojen perusteet

OIKAISUVAATIMUSOHJEET**Oikaisu-
vaatimus-
viranomaisen ja
-aika**

Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen
Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, osoite ja postiosoite, sähköposti, faksi

Haapaveden kaupunginhallitus, Tähtelänkuja 1, 86600 HAAPAVESI / PL 40, 86601 HAAPAVESI, sähköposti: haapaveden.kaupunki@haapavesi.fi, faksi: 08-4591 334

Pykälät 1

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemänpäivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantenapäivänä viestin lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

**Oikaisu-
vaatimus
kirjelmän
sisältö ja
toimittaminen**

Ks. jäljempänä

Liitetään pöytäkirjaan

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomaisen ja valitusaika

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt alkuperäistä päätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnanjäsen. Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomaisen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomaisen, osoite ja postiosoite, sähköposti, faksi ja sähköinen palvelu
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus, Isokatu 4, 90100 OULU / PL 189, 90101 OULU
sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi, faksi: 029 564 2841

Sähköinen palvelu <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Kunnallisvalitus, pykälät

Valitusaika
30 päivää

Hallintovalitus, pykälät

Valitusaika
30 päivää

Muu valitusviranomaisen, osoite ja postiosoite, sähköposti, faksi, Pykälät

Valitusaika
päivää

Oikaisu-vaatimus-/valituskirjelmän sisältö ja toimittaminen

Oikaisuvaatimus/valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta. Oikaisuvaatimuksessa/valituksessa on ilmoitettava päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös), miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset) sekä vaatimusten perustelut, mihin oikaisuvaatimus/valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valiittajaan.

Oikaisuvaatimuksessa/valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle. Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimus päätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valitukseen on liitettävä valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen, selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta, asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikaisuvaatimusasiakirjat/valitusasiakirjat on toimitettava viranomaiselle viimeistään oikaisuvaatimus-/valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Asiakirjat toimitetaan viranomaisen asiointiosoitteeseen lähettäjän omalla vastuulla. Tämä voidaan tehdä postitse, sähköisesti tai lähetin välityksellä. Postiin asiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen oikaisuvaatimus-/valitusajan päättymistä.

Valitusasiakirjat voi toimittaa myös: nimi, osoite ja postiosoite

Pykälät

Valitusasiakirjat on toimitettava 1): nimi, osoite ja postiosoite

Pykälät

Tiedoksisaanti

Pöytäkirja on viety nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon xxxx

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Haapaveden kaupungin kirjaamosta. Tähtelänkuja 1, 86600 HAAPAVESI / PL 40, 86601 HAAPAVESI, sähköposti: haapaveden.kaupunki@haapavesi.fi

Lisätietoja

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuimaksulaisissa (1455/2015) säädetään.

Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje/valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.

1) Jos toimitettava muulle kuin valitusviranomaiselle.

Liitetään

pöytäkirjaan

KK/TK 6.10.2021
Pykälä 52
Liite 29

LIITE 11

Haapaveden kaupungin
Kasvatus- ja koulutuslautakunnalle

Viite

Viranhaltijan oikaisuvaatimus Haapaveden kaupungin sivistysjohtajan päätöksestä 13.8.2021 182 §

Taustatiedot

Sivistysjohtaja on purkanut viranhaltijan virkasuhteen päätöksellään 13.8.2021 182 §. Ennen virkasuhteen purkamista viranhaltijalle on varattu tilaisuus tulla kuulluksi virkasuhteen päättämisen perusteista.

Viranhaltijapäätös liitteenä.

Viranhaltija on 26.8.2021 tehnyt purkupäätöksestä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksessa vaaditaan, että virkasuhteen purkupäätös tulee kumota lainvastaisena ja virheellisesti tehtynä ja virkasuhteen tulee jatkua katkeamattomana. Oikaisuvaatimuksessa todetaan, että virkasuhteen purkamiseen ei ole ollut erittäin painavaa syytä.

Vaatimusten yksityiskohtaiset perustelut ilmenevät oikaisuvaatimuksesta.

Kuulemistilaisuuden järjestäminen

Kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (myöhemmin Viranhaltijalain) 43 §:n 1 momentin mukaan ennen työnantajan suorittamaa virkasuhteen irtisanomista tai purkamista viranhaltijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi virkasuhteen päättämisen syistä perusteluineen.

Viranhaltija on kutsuttu viranhaltijalain 43 §:n 1 momentin mukaiseen kuulemistilaisuuteen 12.5.2021. Kuulemistilaisuus on järjestetty 12.8.2021.

Muistio kuulemistilaisuudesta on liitteenä.

Pöytäkirjan-
tarkistajien
nimikirjaimet

KL PM

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomaisen ja valitusaika

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt talkuperäistä päätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnanjäsen. Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomaisen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomaisen, osoite ja postiosoite, sähköposti, faksi ja sähköinen palvelu
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus, Isokatu 4, 90100 OULU / PL 189, 90101 OULU
sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi, faksi: 029 564 2841

Sähköinen palvelu <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Kunnallisvalitus, pykälät

Valitusaika
30 päivää

Hallintovalitus, pykälät

Valitusaika
30 päivää

Muu valitusviranomaisen, osoite ja postiosoite, sähköposti, faksi, Pykälät

Valitusaika
päivää

Oikaisu-vaatimus-/valituskirjelmän sisältö ja toimittaminen

Oikaisuvaatimus/valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta. Oikaisuvaatimuksessa/valituksessa on ilmoitettava päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös), miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset) sekä vaatimusten perustelut, mihin oikaisuvaatimus/valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Oikaisuvaatimuksessa/valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle. Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimus päätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluita. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valitukseen on liitettävä valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen, selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta, asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikaisuvaatimusasiakirjat/valitusasiakirjat on toimitettava viranomaiselle viimeistään oikaisuvaatimus-/valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Asiakirjat toimitetaan viranomaisen asiointiosoitteeseen lähettäjän omalla vastuulla. Tämä voidaan tehdä postitse, sähköisesti tai lähetin välityksellä. Postiin asiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen oikaisuvaatimus-/valitusajan päättymistä.

Valitusasiakirjat voi toimittaa myös: nimi, osoite ja postiosoite

Pykälät

Valitusasiakirjat on toimitettava 1): nimi, osoite ja postiosoite

Pykälät

Tiedoksisaanti

Pöytäkirja on viety nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon xxxxx

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Haapaveden kaupungin kirjaamosta. Tähtelänkuja 1, 86600 HAAPAVESI / PL 40, 86601 HAAPAVESI, sähköposti: haapaveden.kaupunki@haapavesi.fi

Lisätietoja

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinnmaksulaissa (1455/2015) säädetään.

Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje/valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.

1) Jos toimitettava muulle kuin valitusviranomaiselle.

Liitetään

pöytäkirjaan

Oikaisuvaatimuksessa esitettyihin perusteisiin vastaaminen

Syrjintä

Viranhaltijan esittämät väitteet syrjinnästä ovat perusteettomia. Virkasuhteen purkamisen materiaaliset perusteet ja perustelut ilmenevät viranhaltijapäätöksestä. Virkasuhteen päättämistä koskeva asia on käsitelty ja ratkaistu ilman minkäänlaista syrjintää.

Esteellisyys

Vt. kaupunginjohtaja Kimmo Hinnon ja hallintojohtaja Eija Saarela olivat läsnä kuulemistilaisuuden alussa, mutta viranhaltijan esittämää heitä koskevan esteellisyysväitteen Hinnon ja Saarela poistuivat kuulemistilaisuudesta vapaaehtoisesti kuulemistilaisuuden ja asian käsittelyn jatkumiseksi.

Hinnon ja Saarela eivät ole valmistelleet kuulemistilaisuutta eivätkä ohjeistaneet kuulemistilaisuuden aikana eivätkä he ole olleet muutoinkaan esteellisiä ko. viranhaltijan virkasuhteen päättämistä koskevan asian käsittelyssä. Hinnon ja Saarelan vapaaehtoisella poistumisella ei ole merkitystä asiassa eikä virkasuhteen päättämistä koskevan asian lopputulokseen.

Valtakirja – toimivalta

Kaupungin lainopillisella neuvonantajalla on ollut oikeus avustaa Haapaveden kaupunkia asiassa ja olla läsnä kuulemistilaisuudessa.

Hallintoasiassa saa käyttää asiamiestä ja avustajaa eikä asianajajan tarvitse esittää valtakirjaa, ellei viranomaisen niin erikseen määrää. Viranhaltija ei ole laissa tarkoitettu viranomaisen ja hänen väitteensä avustajan toimivallan puuttumisesta on perusteeton.

Sivistysjohtajalla on kaupungin hallintosäännön 152 §:n mukaan asiakirjojen allekirjoitusoikeus ja siten oikeus allekirjoittaa valtakirja kaupungin puolesta. Sivistysjohtaja on allekirjoittanut kuulemistilaisuudessa asianajajalle viranhaltijan pyytämän valtakirjan kuulemistilaisuuden jatkumiseksi. Valtakirja on esitetty perusteettoman prosessiväitteen eliminoimiseksi.

Päätöksen perusteleminen

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Sivistysjohtaja on perustellut purkupäätöksen riittävällä tavalla ja päätös täyttää laissa säädetyt perusteluvollisuuden. Virkasuhteen

purkamisen perusteet eivät ole voineet jäädä viranhaltijalle epäselviksi myöskään hänen oikeusturvaansa vaarantavalla tavalla.

Kuulemista varten virkamiehelle annettavat selvitykset

Kuulemiseen tarkoitettu materiaali (viranhaltijan some-kirjoitukset) on jäänyt lähettämättä viranhaltijalle inhimillisen virheen vuoksi ennen kuulemistilaisuutta. Ko. some-kirjoitukset on luovutettu viranhaltijalle paperikopioina kuulemistilaisuudessa. Viranhaltija on voinut tutustua aineistoon kuulemistilaisuudessa haluamassaan ajassa ja laajuudessa.

Viranhaltija on kirjoitustensa julkitulon jälkeen maaliskuussa 2021 myöntänyt lehtihaastattelussa kirjoittaneensa ko. some-kirjoitukset ja kirjoitukset ovat olleet yleisesti laajalti nähtävissä paikallisten, maakunnallisten ja iltapäivälehtien julkaisuissa jo maaliskuussa 2021.

Kuulemistilaisuudessa esitetyt some-kirjoitukset liitteenä.

Kuuleminen

Viranhaltijan vaatimuksesta kuulemista oli siirrettävä neljä kertaa viranhaltijan vetoamaan lailliseen esteeseen perustuen. Viranhaltijan kuuleminen järjestettiin 12.8.2021 klo 12.00 alkaen.

Virasta pidättäminen

Koska viranhaltijan kuuleminen oli mahdollista järjestää vasta 12.8.2021, viranhaltija pidätettiin virantoimituksesta sivistysjohtajan päätöksellä asian selvittämisen ajaksi kuulemiseensa 13.8.2021 saakka.

Virasta pidättämisen ajalta viranhaltijalle on maksettu palkkaa eikä viranhaltijalle ole tullut ansionmenetystä virantoimituksesta pidättämisen ajalta.

Purku

Viranhaltijan kielenkäyttö hänen Facebook- ja muissa some-kirjoituksissaan on ollut todella karkeaa, epäasiallista ja halventavaa ja sen voidaan katsoa ylittäneen sopivuuden ja sananvapauden rajat. Kielenkäyttö ei ole ollut sopivaa opettajan ammatissa toimivalle henkilölle.

Kirjoituksista suurin osa kohdistuu tiettyyn yksittäiseen henkilöön, joka on moitittavampaa kuin että arvostelu olisi ollut yleisempää.

Viranhaltijan kirjoitukset mitä ilmeisimmin täyttävät ainakin joiltakin osin rikosoikeudellisen tunnusmerkistön. Sananvapaus ei oikeuta kunnianloukkausta, laitonta uhkausta (esim. Krista Kiuruun kohdistunut kirjoitus) tai yksityiselämän loukkausta.

Kirjoitukset täyttävät myös vihapuheen tunnusmerkistön. Vihapuheeksi luokitellaan yksittäistä ihmistä tai ihmisryhmää vastaan vihaa lietsova tai

levittävä viestintä. Kyse on tyypillisesti asiasta irtoavasta ja henkilökohtaisuuksiin menevästä solvaamisesta, joka usein kohdistuu syrjiviin seikkoihin kuten sukupuoleen, seksuaaliseen suuntautumiseen, ideologiaan tai alkuperään. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisukäytännön mukaan rasistinen puhe ei saa sananvapauden suojaa.

Kirjoitukset ovat kohdistuneet pääasiassa poliitikkoihin tai virkamiehiin, joihin on sallittu kohdistettavan laajemmin kritiikkiä kuin yksityishenkilöihin. Kyse on kuitenkin vahvasti poliitikkojen henkilöihin kohdistuvasta kielenkäytöstä, joka on sisältänyt eri vähemmistöryhmiin kohdistuvaa uhkailua, panettelua ja solvaamista – tällainen ei ole hyväksyttävää edes poliittisiin päättäjiin ja viranomaisiin kohdistettuna.

Viranhaltijan asemaan liittyvä julkinen vastuu asettaa erityisen luottamusvaatimuksen paitsi työnantajaa myös kansalaisia kohtaan, mikä asettaa sananvapaudelle tiukemmat rajat kuin tavanomaisessa työsuhteessa. Kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 17 §:n 2 momentin mukaisesti viranhaltijan on käytäydyttävä asemansa ja tehtävänsä edellyttämällä tavalla.

Koska kyseessä oleva viranhaltija on opettaja, liittyy viranhaltijan asemaan myös kasvatuksellinen vastuu. Lapsilla on oikeus erityiseen suojeluun ja huolenpitoon kaikissa ympäristöissä (myös koulussa) ja viranomaisilla on velvollisuus suojata lasta hänen hyvinvointiaan vaarantavalta tiedolta. Koululla on erityinen velvollisuus huolehtia lasten henkisestä ja fyysisestä turvallisuudesta koulussa. Viranhaltijan some-tekstit ovat olleet julkisesti kaikkien, myös koululaisten luettavissa ja siten voineet vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin. Lisäksi osa kirjoituksista on kohdistunut alaikäiseen ja erityisen tuen tarpeessa olevaan koululaiseen (Greta Thunberg).

Kielenkäytön osalta on merkitystä myös työn luonteella sekä asianomaisella toimialalla noudatetuilla kielenkäytön tavoilla. Myös tältä osin pitää huomioida ao. viranhaltijan asema luokanopettajana. Esimerkiksi opettajan eettisissä periaatteissa keskeisiä periaatteita ovat ihmisyyden kunnioittaminen, keskinäinen kunnioitus kaikessa vuorovaikutuksessa sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen. Ko. viranhaltijan some-kirjoitukset rikkovat vahvasti näitä periaatteita.

Edellä mainitut seikat ulottuvat lähtökohtaisesti vain opetustyöhön (ei opettajan vapaa-aikaan), mutta siitä huolimatta eettisillä periaatteilla on merkitystä, kun on arvioitu edellytyksiä luottamuksellisen yhteistyön jatkumiselle.

Virkamiehen kirjoittelu on jatkunut pitkään ja kirjoituksia on ollut lukuisia. Kyseessä ei ole siis ollut yksittäistapaus.

Viranhaltijan kirjoittelu on ollut omiaan rikkomaan työnantajan ja viranhaltijan välisen luottamussuhteen, vaikka viranhaltija on kirjoittanut tekstinsä vapaa-ajallaan. Viranhaltijan olisi tullut tuntee työnantajansa arvot ja intressit ja pystyä arvioimaan millainen sananvapauden käyttö vahingoittaisi luottamussuhdetta.

Myös työ- ja virkasuhteen lojaliteetti- eli uskollisuusvelvollisuus on luonteeltaan passiivinen pidättäytymisvelvoite, joka ulottuu koko palvelussuhteeseen ja on voimassa myös työntekijän/viranhaltijan vapaa-aikana.

Viranhaltija ei varsinaisesti aluksi esittänyt katumusta kirjoituksistaan, vaan hän puolusteli kirjoituksiaan ja totesi esim. kirjoituksestaan Kiurusta, että hyvin sanottu. Viranhaltija myös totesi lehtijutussa, että kirjoitukset pahenivat aikaa myöten (vauhtisokeus iski).

Työnantaja Haapaveden kaupunki katsoo, että viranhaltijan sosiaalisen median kirjoitukset vakavalla tavalla heikentävät työnantajan luottamusta ja vaikuttavat olennaisella tavalla viranhaltijan virkasuhteesta johtuvien velvoitteiden hoitamiseen. Viranhaltija ei ole luokanopettajan virassaan kyennyt arvioimaan oman vapaa-ajan toimintansa merkitystä ja vaikuttamista haavoittuvassa asemassa olevia lapsia kohtaan eikä myöskään asemaansa viranhaltijana. Työnantaja katsoo, että viranhaltija ei ole käyttäytynyt asemansa ja tehtävänsä edellyttämällä tavalla (Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta 11.4.2003/304 17 §).

Työnantaja Haapaveden kaupunki on pyytänyt asiassa asiantuntijalausunnon OTT, VTK, työoikeuden emeritusprofessori Seppo Koskiselta. Asiantuntijalausunnon mukaan työnantajalla on ollut oikeus purkaa viranhaltijan virkasuhde.

Koskisen asiantuntijalausunto liitteenä.

Purkamisoikeuden raukeaminen

Haapaveden kaupunki kutsui viranhaltijan virkasuhteen päättämistä koskevaan kuulemistilaisuuteen 9.3.2021, 15.3.2021, 6.4.2021, 14.5.2021, mutta kuulemista lykättiin viranhaltijan vaatimuksesta perustuen viranhaltijan vetoamaan lailliseen esteeseen ja kuulminen pidettiin lopulta 12.8.2021. Viranhaltija ilmoitti, ettei hän suostu kirjalliseen kuulemiseen eikä asiamiehen välityksellä tapahtuvaan kuulemiseen, vaan viranhaltija vaatii tulla kuulluksi henkilökohtaisesti. Päätös virkasuhteen purkamisesta tehtiin 14 vuorokauden sisällä viranhaltijan vetoaman laillisen esteen päättymisestä eli 13.8.2021.

Tiedoksisaanti

Työnantaja pyysi viranhaltijaa hakemaan viranhaltijapäätöksen (182 § / 2021) kaupungintalolta klo 12 perjantaina 13.8.2021. Asiasta ilmoitettiin sekä viranhaltijalle että hänen asiamiehelleen. Viranhaltijalle tarjottiin mahdollisuutta tulla myös myöhempanä ajankohtana kyseisenä päivänä, mutta viranhaltija ei hakenut päätöstä.

Tämän jälkeen alkuperäinen viranhaltijapäätös lähetettiin viranhaltijalle kirjattuna kirjeenä perjantaina 13.8.2021.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätös virkasuhteen purkamisesta julkaistiin hallinnollisten säännösten ja käytänteiden mukaisesti muutama tunti päätöksen tekemisen jälkeen.

Lopuksi

Viranhaltijan oikaisuvaatimuksessa esittämät väitteet eivät vaikuta päätöksen laillisuuteen. Oikaisuvaatimuksessa ei ole myöskään esitetty mitään sellaista, jonka vuoksi päätöstä tulisi muuttaa tarkoituksenmukaisuusperusteella. Viranhaltijapäätös tulee pysyttää.

Haapavedellä 22.9.2021

Erkki Seitajärvi
sivistysjohtaja

LIITTEET

- Viranhaltijan sosiaalisen median kirjoitukset
- Muistio kuulemistilaisuudesta 12.8.2021
- OTT, VTK, työoikeuden emeritusprofessori Seppo Koskisen asiantuntijalausunto 20.9.2021
- Viranhaltijapäätös 13.8.2021 182§

Asiantuntijalausunto**OTT, VTK Seppo Koskinen****Työoikeuden emeritusprofessori**

Asianajaja Jaana Kitusuo on päämiehensä puolesta pyytänyt minulta oikeudellista asiantuntijalausuntoa seuraavasti:

Kysymyksessä on kunnallinen viranhaltija (myöhemmin A), joka toimii Haapavedellä alakoulun luokanopettajana erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden ryhmässä. Viranhaltija on julkaissut vapaa-aikanaan omilla sosiaalisen median kanavillaan liitteistä ilmeneviä päivityksiä / ilmoituksia. Päivitykset / ilmoitukset ovat olleet julkisia ja rajoittamattomasti nähtävissä, eli niitä ei ole rajattu tietylle ryhmälle. Kuitenkaan esim. sivistysjohtaja tai hallintojohtaja eivät ole nähneet kirjoituksia ennen niiden julkituloa eli todennäköisesti viranhaltija on ns. estänyt näkyvyyttä kaupungin johtavilta viranhaltijoilta. Tämän vuoksi asiaan ei ole ollut mahdollista puuttua aikaisemmin. Asia tuli työnantajan tietoon koko vakavassa laajuudessaan 5.3.2021, kun asiasta tuli median kautta julkinen. Julkaisuista nousi tällöin (5.3.2021) julkinen kohu mm. siksi, että viranhaltija on myös kotikuntansa (sama kuin työskentelykunta) kunnallispoliitikko. Päivitykset / ilmoitukset nosti julkiseen tietoisuuteen mm. toisen puolueen kansanedustaja ja sen jälkeen kirjoituksista uutisoi myös iltapäivälehti.

Työnantaja pitää viranhaltijan päivitysten / ilmoitusten sisältöä sopimattomana ja moitittavana sekä katsoo viranhaltijan menettelyn rikkovan hänelle kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 17.2 §:ssä säädettyä velvollisuutta käyttäytyä asemansa ja tehtävänsä edellyttämällä tavalla. Työnantaja pitää kirjoituksia epäasiallisina, solvaavina ja halventavina. Työnantaja katsoo, että viranhaltijan vapaa-ajan käyttäytyminen moitittavuutensa vuoksi heikentää niin vakavalla tavalla työnantajan luottamusta ja viranhaltijan edellytyksiä toimia virkasuhteesta johtuvissa kasvatustehtävissä, että tämän hetkisen arvion mukaan edellytyksiä virkasuhteen jatkamiselle ei ole. Erityisesti työnantaja kiinnittää huomiota viranhaltijan vastuulliseen opetus- ja kasvatustyöhön peruskoulun luokanopettajana ja siten hänen rooliinsa olla esimerkkinä lapsille ja nuorille toisten ihmisten kohtelussa ja kaiken epäasiallisen toiminnan kitkemisessä. Kokonaisharkinnassa on huomioitava myös virkatehtävään liittyvä toiminnan julkisen luotettavuuden vaatimus ja kaupungista muodostuva kuva työnantajana sekä kuntalaisten luottamus kaupunkiin näiden palvelujen tuottajana/tarjoajana. Työnantajan tiedossa ei ole, onko em. kirjoituksista tehty rikosilmoituksia.

Työnantajan tiedossa on, että viranhaltija on jatkanut edelleen henkilöön kohdistuvaa solvaavaa kirjoittelua / vihapuhettaan mm. kohdistuen kaupunginvaltuuston puheenjohtajaan, Päivi Ollilaan. Työnantajan tietoon on tullut erään varavaltuutetun tekemä rikosilmoitus viranhaltijan häneen kohdistamasta uhkaavasta kirjoittelusta.

Asian kokonaisuuteen liittyen viranhaltijalle on aiemmin annettu 3.10.2019 kirjallinen varoitus poliittisen asemansa käytöstä työtehtävässään. Viranhaltija oli käyttänyt suljetun oppilashallintajärjestelmän viestinnän käyttöliittymä Wilmaa kommentoidakseen kaupunginvaltuutettuna sisäilmatyöryhmän julkisuuteen antamaa raporttia.

Työnantaja pyytää, että asiantuntijalausunnossa otetaan kattavasti kantaa siihen, onko työnantajalla oikeus puuttua viranhaltijan toimintaan viranhaltijan virkasuhteeseen vaikuttavin tai viime kädessä kurinpidollisin toimin ja jos on, mikä on juridisesti mahdollinen seuraus viranhaltijalle hänen menettelystään johtuen. Erityisesti työnantaja pyytää kannanottoa siihen, onko asiassa edellytyksiä

- 1.purkaa viranhaltijan virkasuhde
- 2.irtisanoa viranhaltijan virkasuhde ilman varoitusta
- 3.antaa viranhaltijalle kirjallinen varoitus.

Esitän lausuntonani kunnioittaen seuraavan.

A:n viestintään sisältyy arvioitavassa tilanteessa sekä yksittäisiin poliittisiin henkilöihin ja virkamiehiin kohdistettuja kunnianloukkaus-, viha- ja kiihottamisviestejä että tiettyjä ryhmiä vastaan kohdistettuja vastaavia viestejä. Viestit kohdistuvat erityisesti poliitikkoihin (erityisesti ministereihin Marin, Ohisalo, Kiuru, Haavisto ja yhdessä Vanhanen) mutta myös viranomaisen edustajiin (ainakin valtakunnansyyttäjään). Viestien kohteina politiikan lisäksi ovat ainakin uskonto, seksuaalinen suuntautuminen, maahanmuuttajat, turvapaikanhakijat ja ympäristöaktivistit (Thunberg). Viestit ajoittuvat usealle vuodelle. Niitä on ainakin vuosilta 2019-2021. Viestit ovat tulleet työnantajan tietoon koko laajuudessaan 5.3.2021.

Tarkastelen lausunnossani sananvapauden rajoja yleisesti ja sen jälkeen arvioin tilannetta työnantajan asiaan puuttumiskeinojen näkökulmasta.

1. Yleinen lähtökohta

Perustuslain 12 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on sananvapaus. Säännöksen mukaan sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Tarkempia säännöksiä sananvapauden käyttämisestä annetaan lailla.

Myös Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimuksen 10 artiklan 1 kohdan mukaan jokaisella on sananvapaus. Artiklan mukaan oikeus sisältää vapauden pitää mielipiteitä sekä vastaanottaa ja levittää tietoja ja ajatuksia alueellisista rajoista riippumatta ja viranomaisten siihen puuttumatta. Artiklan 2 kohdan mukaan, koska näiden vapauksien käyttöön liittyy velvollisuuksia ja vastuuta, se voidaan asettaa sellaisten muodollisuuksien, ehtojen, rajoitusten ja rangaistusten alaiseksi, joista on säädetty laissa ja jotka ovat välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa kansallisen turvallisuuden, alueellisen koskemattomuuden tai yleisen turvallisuuden vuoksi, epäjärjestyksen tai rikollisuuden estämiseksi, terveyden tai moraalin suojaamiseksi, muiden henkilöiden maineen tai oikeuksien turvaamiseksi, luottamuksellisten tietojen paljastumisen estämiseksi, tai tuomioistuinten arvovallan ja puolueettomuuden varmistamiseksi.

Sosiaalinen media on noussut vuosien mittaan yhä merkittävämmäksi viestinnän, mielipiteidenvaihdon ja uutisoinnin areenaksi, jota kautta julkaistu tieto voi välittyä hetkessä hyvin laajoille vastaanottajajoukoille. Samalla laajan sananvapauden myötä ovat laajentuneet erilaiset verkkokeskustelut ja samanmielisten henkilöiden verkkoyhteisöiden syntyminen. Vihapuheen asteelle joskus nousevien, toinen toisiaan lietsovien parjaavien kommenttien esittäminen verkossa on useilla areenoilla mahdollista tehdä anonymisti tai sellaisella profiililla, josta kirjoittajan oikea henkilöllisyys ei käy ilmi. Tällä anonymiudella on yleisesti tiedossa olevin tavoin vaikutuksensa kommenttien sävyyn. Nimettömänä on helpompi esittää myös sellaisia kärjistetyin herjaavia ja loukkaavia kommentteja, joita ei esimerkiksi kasvatusten tulisi esitetyksi.

Valtiosektorin some-ohjeissa (Valtiovarainministeriön alaisen valtion virkamieseettisen neuvottelukunnan suositus "virkamies sosiaalisessa mediassa" 15.6.2016) todetaan kuntasektorillekin sopivasti muun muassa seuraavasti:

Sosiaalisessa mediassa virkamiehen on kaikessa vuorovaikutuksessa säilytettävä hyvät käytöstavat ja ehdottomasti vältettävä esittämästä henkilöitä tai ryhmiä koskevia hyvien tapojen vastaisia huomioita tai näkemyksiä. Nämä eettiset vaatimukset koskevat virkamiehiä sosiaalisessa mediassa niin työtehtävissä kuin yksityishenkilönäkin. Sosiaalisen median luonteen takia viestien vastaanottajan ei ole välttämättä helppo erottaa näitä rooleja. Suuren ja hajanaisen vastaanottajakunnan sisällä voi viestien tulkinta vaihdella, ja väärinymmärrysten ja tahallisten väärintulkintojen riski kasvaa. Tämän takia virkamiehen on oltava erityisen huolellinen ja harkitseva viestiessään sosiaalisessa mediassa. Kun virkamies käyttää sosiaalista mediaa omalla ajallaan ja yksityishenkilönä, hänen on syytä muistaa asemansa ja vastuunsa virkamiehenä. Kaikkien virkamiesten on punnittava käyttäytymistään virka-asemansa edellyttämällä tavalla, koska virkamies on myös hallinnon edustaja. Virkamiehen on toimittava sosiaalisessa mediassa yhtä vastuullisesti kuin muutenkin, mutta sosiaalisessa mediassa korostuu oma harkinta ajasta ja paikasta riippumatta. Verkkopohjainen sosiaalinen media on erityisen julkinen. Kerran lähetetty viesti on heti laajalle joukolle julkinen ja peruuttamaton, joten viestijän tulee noudattaa samanlaista harkintaa kuin hän noudattaisi puhuessaan julkisuudessa. Purkamiskynnyksen ylittyminen sosiaalisessa mediassa julkaistun kirjoituksen perusteella on poikkeuksellista. Kysymykseen tulevat lähinnä sellaiset tilanteet, joissa työntekijä on törkeästi ja tahallaan työnantajan vahingoittamistarkoituksessa kirjoittanut työnantajasta valheellisia tietoja, sekä tilanteet, joissa työntekijä on muutoin moitittavasti tahallaan ja tietoisesti saattanut kirjoituksillaan työnantajan huonoon valoon.

2. A:n mahdollisista rikoksista

Kunnianloukkaus

Sananvapauden käyttö ei saa loukata Suomen perustuslain 10 §:ssä turvattua yksityiselämän suojaa, johon kohdistuvana yhtenä loukkauksena on kriminalisoitu kunnianloukkaus.

Edellä mainitun ihmisoikeussopimuksen 8 artiklan 1 kappaleen mukaan jokaisella on oikeus nauttia yksityis- ja perhe-elämäänsä, kotiinsa ja kirjeenvaihtoonsa kohdistuvaa kunnioitusta. Muun muassa

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (EIT) ratkaisussa Cumpana ja Mazare v. Romania/17.12.2004 (kohta 9) 8 artiklan 1 kappaleen on katsottu antavan suojaa myös henkilön maineelle ja kunnialle.

EIT:ssä on annettu yksityiselämän suojan ja sananvapauden yhteensovittamiseen liittyen Suomea koskevia langettavia tuomioita, joissa on katsottu rikotun sananvapautta koskevaa ihmisoikeussopimuksen 10 artiklaa. Näissä tuomioissa EIT on tehnyt kulloiseenkin asiaan liittyvää punnintaa sananvapauden perustuvan yleisen mielenkiinnon/edun ja yksityiselämän suojan välillä. EIT:n ratkaisukäytännössä on tuotu usein esiin se, että ihmisoikeussopimuksen 10 artiklan takaamaa sananvapautta ei ole oikeus käyttää totuudenvastaisten tai perusteettomien väitteiden julkistamiseen yksittäisistä henkilöistä eikä julkaista tietoa vahingoittamistarkoituksessa.

Selvää on se, että laintasoisesti säädetty sananvapauden rajoitukset koskevat kaikenlaista verkkokeskustelua samoin kuin mitä tahansa muitakin julkisesti esitettyjä sellaisia kommentteja, joiden voidaan arvioida loukkaavan toisen kunniaa.

Tavanomaisin tapa lähestyä kunnianloukkausta on tarkastella asiaa rikosoikeudellisesti. Työnantajan palvelussuhteessa olevalleen asettaman seuraamuksen määräämismahdollisuuden arvioinnissa kunnian loukkaamisen ei tarvitse ylittää rikoksen tunnusmerkistöä. Seuraamus voidaan asettaa vähäisemmänkin teon yhteydessä. Jos kyseisen rikoksen tunnusmerkistö ylittyy tai ollaan sitä ainakin lähellä, seuraamuksen määräämismahdollisuuden kokonaisarvioinnissa teon merkitys on yksittäisenä seikkana suuri. Toisaalta työnantajan ei tarvitse odottaa, ennen kuin hän tekee oman päätöksensä, asiassa mahdollisesti annettavaa rikostuomiota. Jos työnantaja vetoaa rikokseen virkasuhteen päättämisperusteena, työnantajalla tulee olla perusteltu käsitys rikoksen tapahtumisesta.

Suomessa kunnianloukkaus on rikoslain 24 luvun 9 §:n 1 momentissa (879/2013) kriminalisoitu seuraavansisältöisesti: ”Joka 1) esittää toisesta valheellisen tiedon tai vihjauksen siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä loukatulle taikka häneen kohdistuvaa halveksuntaa, taikka 2) muuten kuin 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla halventaa toista, on tuomittava kunnianloukkauksesta sakkoon.”

Saman säännöksen 9 §:n 3 momentin mukaan edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna kunnianloukkauksena ei pidetä arvostelua, joka kohdistuu toisen menettelyyn politiikassa, elinkeinoelämässä, julkisessa virassa tai tehtävässä, tieteessä, taiteessa taikka näihin rinnastettavassa julkisessa toiminnassa ja joka ei selvästi ylitä sitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä. Säännöksen 4 momentin mukaan kunnianloukkauksena ei myöskään pidetä yleiseltä kannalta merkittävän asian käsittelemiseksi esitettyä ilmaisua, jos sen esittäminen, huomioon ottaen sen sisältö, toisten oikeudet ja muut olosuhteet, ei selvästi ylitä sitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä.

Edellä selostetussa rikoslain 24 luvun 9 §:n 1 momentin 1 kohdassa on kysymys valheellisesta tiedosta tai tietoa lähellä olevasta vihjauksesta. Saman momentin 2 kohdassa on kysymys puolestaan muunlaisesta halventavasta lausumasta, joka voi olla yhtäältä tosiseikkoihin perustuva lausuma tai sitten arvostelma, jollaisen osalta ei ole mielekäästä puhua lausuman totuudellisuudesta. Tätä jaottelua vastaa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (EIT) ratkaisukäytännössä esiin tuotu jako yhtäältä tosiasiatoteamuksiin ja toisaalta arvoarvostelmiin. Esimerkiksi EIT:n ratkaisussa Cumpana ja

Mazare v. Romania/17.12.2004 on todettu, että tosiasioiden olemassaolo voidaan näyttää, mutta että arvoarvostelmien totuudenmukaisuus ei ole näytettävissä (kohta 98).

Rikoslain 24 luvun 9 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun valheellisen tiedon ja vihjauksen on oltava omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä loukatulle taikka häneen kohdistuvaa halveksuntaa. "On omiaan"-muodosta johtuu, että huomiota on kiinnitettävä objektiivisesti siihen, onko asianomaisella tiedolla tai vihjauksella tyypillisesti negatiivinen vaikutus yleisöön. Konkreettista näyttöä ei tarvita siitä, onko valheellinen tieto tai vihjaus tosiasiallisesti aiheuttanut loukatulle vahinkoa, kärsimystä tai häneen kohdistuvaa halveksuntaa.

Säännöksen 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa ilmauksen totuudenmukaisuus ei edellä jo selostetusta ilmenevin tavoin ole merkityksellinen rangaistavuuden kannalta. Oikeuskäytännössä useimmiten esiintyvissä 2 kohdan mukaisissa tapauksissa on kysymys "haukkumasanoina", kuten esimerkiksi "pedofiili", tai eleistä, kuten toisen päälle sylkemisestä, tai muutoin paikkansa pitävän tiedon esittämisestä halventamistarkoituksessa.

Edellä selostetusta ilmenevin tavoin vain valheellisten tietojen ja vihjausten esittäminen voi tulla 1 momentin 1 kohdan mukaisesti rangaistavaksi. Jos väite on tosi tai jos vihjauksen kohteena on tosiseikka eikä 1 kohta siten soveltu, teko voi kuitenkin tulla rangaistavaksi momentin 2 kohdan perusteella, jos tiedolla tai vihjauksella on tahallisesti halvennettu toista.

Rikoslain 24 luvun 9 §:n esitöissä, hallituksen esityksen HE 184/1999 vp perusteluissa (s 34-35) on todettu, että teko ei ainakaan silloin ole ollut 1 kohdassa tarkoitettu rikos, kun tekijällä on ollut vahvoja perusteita pitää totena, mitä hän on esittänyt tai mihin hän on vihjannut. Valheellisen tiedon tai vihjauksen esittäjän tulee olla tahallisuuteen kuuluvalla tavalla tietoinen sen totuudenvastaisuudesta ja loukkaavasta luonteesta, jolloin tekijä pitää tiedon paikkansa pitämättömyyttä varsin todennäköisenä. Vastuu voi seurata myös silloin, kun tekijä pitää tiedon totuudenmukaisuutta ja totuudenvastaisuutta yhtä todennäköisenä, mutta jättää tiedon tarkistamatta, vaikka olisi voinut sen tarkistaa.

Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan mitä loukkaavammista tiedoista on kysymys, sitä herkemmin selonottovelvollisuuden laiminlyöminen on katsottava osoittavan tahallisuutta. Kaikkia sellaisia kielteisiä tai henkilökohtaisia väitteitä, jotka voivat julkistettuina olla loukkaavia, tulee ennen esittämistä arvioida kriittisesti.

Tosiasioväitteiden kysymyksessä ollessa EIT on rikosuutisten julkaisemista koskevissa, kunnian loukkaamista koskevissa ratkaisuisaan antanut painoarvoa sille, minkälaiseen selvitykseen väitteet ovat perustuneet.

Väitteiden esittämistavalla on katsottu olevan erityistä merkitystä silloin kun tiedot esitetään ennen kuin esitutkinta on käynnistetty tai asia on tuomioistuimessa ratkaistu. EIT:n 6.4.2010 antamassa ratkaisussa asiassa Ruokanen ym. v. Suomi oli kysymys lehtikirjoituksesta, jossa oli asianomistajan kertomukseen perustuen väitetty, että Suomen mestaruuden voittaneen, erään pienen paikkakunnan urheilujoukkueen jäsenet olisivat mestaruusjuhlien yhteydessä raiskanneet nuoren naisen. Nämä väitteet oli esitetty tosiasioväitteinä. Väitetyn tapahtuman toisen osapuolen näkemyksiä ei ollut kysytty eikä tuotu esille kirjoituksessa. Ihmisoikeustuomioistuin katsoi, että toimittajan tuomitsemiselle kunnianloukkauksesta olivat olleet riittävät perusteet.

Ratkaisussa KKO 2013:70 Korkein oikeus on todennut, että julkistettaessa tietoja vireillä olevasta rikosasiasta on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, esitetäänkö tekstissä asian keskeneräisyydestä huolimatta tosiasiatietoja ja tukevatko tosiseikat mahdollisia arvoarvostelmia riittävästi sekä ovatko nämä arvostelmat ja käytetyt ilmaisut muutoin oikeasuhteisia asian laatuun nähden. Yksittäisten tietojen vähäisellä epätarkkuudella ei yleensä ole merkitystä, jos kirjoitus ei ole omiaan synnyttämään lukijalle väärää kuvaa asiasta ja kirjoituksen kohteena olevan henkilön syyllistymisestä käsiteltävänä olevaan tekoon.

Silloin kun kunnianloukkausasian asianomistajaan kohdistuvan rikollista tai muuten yleisesti paheksuttavaa menettelyä koskevan väitteen paikkansapitävyyttä ei ole kiistattomasti osoitettu, tulee arvioitavaksi, mitä tällaisen tiedon tai vihjauksen tueksi esitettäviltä perusteilta voidaan edellyttää. Korkeimman oikeuden ratkaisussa KKO 2010:88 on tämänkaltaisen asetelman osalta viitattu ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 2 kohdan mukaiseen syyttömysolettamaan.

Kunnianloukkausrikoksen edellyttämää tahallisuutta ei ratkaisun mukaan poista pelkästään se, ettei väitteen tai vihjauksen esittäjä ole tiennyt, onko se, mitä hän on esittänyt, ollut valheellista vai ei. Huomiota on kiinnitettävä siihen, onko asianomainen voinut väitteitä tai vihjauksia esittäessään perustellusti lähteä siitä, että niiden tueksi on esitettävissä riittävät perusteet. Jotta rangaistusvastuu voidaan sulkea pois, edellä mainittujen perusteiden täytyy olla riittävän vahvoja. Vaatimus liittyy EIT:n kannanottoon, jonka mukaan väitteen tai vihjauksen esittäjällä on sen suhteen todistustaakka. Korkeimman oikeuden mukaan tekijä toimii tahallisesti, jos hän pitää varsin todennäköisenä, ettei sellaisia riittävän vahvoja perusteita ole käsillä. Ratkaisussa oli ollut kysymys televisio-ohjelmassa esitetyistä leimaavista, vakaviin rikosepäilyihin rinnastettavista väitteistä sekä vihjauksista, joiden mukaan kolmella nimetyllä henkilöllä olisi yhteyksiä terroristijärjestöihin. Korkeimman oikeuden mielestä syyttömysolettama sekä nimettyjen henkilöiden kunnian ja maineen suojan vaatimus olisi edellyttänyt vallinneissa olosuhteissa, että väitteiden ja vihjausten esittämiselle on osoitettavissa riittävät perusteet/vahva tosiasiapohja. Sellaisia ei asianomaisessa tapauksessa katsottu olleen käsillä.

Ratkaisun perusteluissa oli huomautettu, että tärkeää aihetta terrorismia koskevan yhteiskunnallisen keskustelun herättäminen ei ollut välttämättä edellyttänyt nimettyjen henkilöiden näkyvää leimaamista selvästi epäilyksenalaiseksi erityisen paheksuttavaan toimintaan.

Korkein oikeus on myös pakinatyyllisen kirjoituksen kirjoittajaa koskevassa ratkaisussaan KKO 2006:62 kohdassa 6 katsonut, että kirjoituksessa esitetyn, rikokseen viittaavan vihjauksen osalta kysymyksessä oli ollut sellainen väite, josta olisi ollut saatavissa selvitystä ja väitteen oikeellisuus olisi ollut mahdollista jälkikäteen tarkistaa. Vastaaja oli tuomittu kunnianloukkauksesta huomautuksin, että kyse oli ollut vakavaa tekoa koskevasta väitteestä, jolta oli voitu odottaa riittävän vahvaa tosiasiapohjaa.

Ks. Helsingin hovioikeus 23.7.2021 Päätös 21/131230 Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty.
Helsingin KO:n ratkaisu 01.12.2020 nro 147242 jäi pysyväksi.

Kohta 1 (kunnianloukkaus)

Vastaaja on tunnustanut julkaisseensa syytteen kohdassa 1 tarkoitetut päivitykset. Kirjallinen todistelu tukee tunnustusta. Sen oikeellisuutta ei ole aihetta epäillä. Asiassa on siten tullut selvitetynksi, että Vastaaja on julkaissut kysymyksessä olevat päivitykset.

Rikoslain 24 luvun 9 §:n 1 kohdan mukaan kunnianloukkauksesta tuomitaan se, joka esittää toisesta valheellisen tiedon tai vihjauksen siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä loukatulle taikka häneen kohdistuvaa halveksuntaa. Saman pykälän 3 ja 4 momentin mukaan edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna kunnianloukkauksena ei pidetä arvostelua, joka kohdistuu toisen menettelyyn politiikassa, elinkeinoelämässä, julkisessa virassa tai tehtävässä, tieteessä, taiteessa taikka näihin rinnastettavassa julkisessa toiminnassa ja joka ei selvästi ylitä sitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä. Kunnianloukkauksena ei myöskään pidetä yleiseltä kannalta merkittävän asian käsittelemiseksi esitettyä ilmaisua, jos sen esittäminen, huomioon ottaen sen sisältö, toisten oikeudet ja muut olosuhteet, ei selvästi ylitä sitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä.

Päivitysten osalta käräjäoikeus toteaa, että syytteen teonkuvauksessa mainittu ensimmäinen päivitys koskee A:n toimintaa virkatehtävissä. Päivityksessä kuitenkin viitataan siihen, että A olisi syyllistynyt kahteen nimettyyn rikokseen. Asianomistaja A:n kertomuksella asiassa on tullut selvitetynksi, että A:ta ei ole tuomittu Vastaajan päivityksissä väitetyistä rikoksista. Silloin, kun päivitykset on julkaistu, A ei ole ollut edes epäiltynä rikoksesta eikä häntä vastaan ole ollut vireillä esitutkintaa. Nytemmin sellainen on A:n kertoman mukaan kuitenkin aloitettu.

Muiden päivitysten osalta käräjäoikeus toteaa, että niissä on pääasiassa arvosteltu A:ta henkilönä halventavaan sävyyn sekä esitetty erilaisia loukkaavia vihjauksia muun muassa A:n terveydentilaan liittyen.

Asiassa tulee arvioitavaksi toisaalta Vastaajan oikeus arvostella poliisin häneen kohdistamaa julkisen vallan käyttöä sekä toisaalta se, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä poliisimieheen kohdistuvana arvosteluna. Poliisi käyttää julkista valtaa, jolla puututaan kansalaisten perusoikeuksiin, ja siten poliisin tulee toiminnassaan sietää ankaraakin arvostelua. Toisaalta mikä tahansa arvostelu ei ole hyväksyttävää, jos väitteille ei ole totuusperustaa, ja jos väitteet selvästi loukkaavat poliisimiehen kunniaa, mikä on myös keskeinen perusoikeus.

Käräjäoikeus katsoo, että Vastaajan A:sta julkaisemia päivityksiä tulee arvioida kokonaisuutena. Päivitykset on julkaistu suhteellisen lyhyen ajan kuluessa ja ne ovat asiayhteydessä keskenään. Päivityksissä on käsitelty A:ta henkilönä sekä hänen toimintaansa. Osa kohdassa 1 tarkoitetuista viesteistä on Vastaajan mukaan julkaistu syytteen tekoajan ulkopuolella. Viestit ovat kuitenkin olleet myös tekoaikana julkisesti nähtävillä Vastaajan hallinnoimalla tilillä.

Käräjäoikeus toteaa, että Vastaajalla on ollut sananvapauden puitteissa oikeus kirjoittaa julkisesti A:n toiminnasta poliisimiehenä virkatehtävissään. Vastaaja on kuitenkin päivityksissään viitannut siihen, että A olisi syyllistynyt rikoksiin. A:ta ei kuitenkaan edellä lausutu tavoin ole näistä teoista tuomittu eikä hän ole ollut sellaisista syytteestä tai

esitutkinnassa epäiltynä. Vastaajan päivitykset ylittävät tältä osin sen, mitä voidaan pitää sananvapauden puitteissa hyväksyttävänä. Muissa päivityksissä on edellä lausutuin tavoin pääasiassa arvosteltu A:ta henkilönä halventavaan sävyyn sekä esitetty erilaisia loukkaavia vihjauksia muun muassa A:n terveydentilaan liittyen.

Kokonaisuutena arvostellen käräjäoikeus katsoo, että päivitykset ylittävät selvästi sen, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä ja että ne ovat myös omiaan aiheuttamaan A:en kohdistuvaa halveksuntaa sekä lisäksi hänelle kärsimystä. Mainituilla perusteilla syyte kohdassa 1 on luettava Vastaajan syyksi syytteen mukaisesti.

Onko julkisuuden henkilön siedettävä enemmän loukkauksia?

Rikoslain 24 luvun 9 §:n 3 kohdasta ilmenevällä tavalla kunnianloukkaussäännöksellä ei ole tarkoitus rajoittaa oikeutta julkaista tietoja ja arvostelua, joka kohdistuu henkilön menettelyyn politiikassa, elinkeinoelämässä, julkisessa virassa tai tehtävässä taikka tieteessä, taiteessa tai muussa näihin rinnastettavassa julkisessa toiminnassa.

Korkeimman oikeuden ratkaisussa KKO 2013:69 viitatuin tavoin EIT on antanut ratkaisukäytännössään merkitystä sille, käsitteleekö kirjoitus yleisesti mielenkiintoisia ja merkityksellisiä asioita (Selistö v. Suomi/16.11.2004, kohta 51) vai onko kysymys ainoastaan hyökkäyksestä yksittäisen henkilön kunniaa tai mainetta vastaan (Standards Verlags GmbH v. Itävalta/4.6.2009, kohta 52).

Yksityiselämän suojaa koskeissa ratkaisuissaan EIT on saattanut katsoa yksityiselämän suojan tarvetta vähentävän sen, että henkilö on itse paljastanut henkilöään koskevia seikkoja julkisuudessa tai jos yksityiselämää koskevat tiedot ovat muutoin tulleet yleisön saataville (esimerkiksi Reinboth v. Suomi/25.1.2011, kohta 87).

Näissä yksityiselämän suojaa koskevista oikeustapauksista on useimmiten ollut kysymys rajanvedosta sananvapauden ja yksityiselämää loukkaavan tiedon levittämistä koskevan eri rikoksen välillä eikä niinkään kunnianloukkaustapauksista. Kohdehenkilön asema julkisuuden henkilönä ja tiedon tuleminen julkisuuteen jo muuta kautta on useimmiten tarkasteltavana nimenomaan silloin, kun tiedon julkaisijaa vastaan on nostettu syyte yksityiselämää loukkaavan tiedon levittämisestä.

Rikoslain 24 luvun 9 §:n 3 momenttia koskevista lain esitöissä (HE 19/2013 vp) on todettu, että toista halventavakin arvostelu olisi rankaisematonta, jos sen kohteena on henkilön menettely tietyillä julkisen toiminnan alueella, jollaisena oli mainittu myös henkilön menettely tieteen ja taiteen harjoittamisessa. Sekä politiikan että kulttuurin alueella voi ankarakin arvostelu olla hyväksyttyä ilman, että sitä pidettäisiin kunnian loukkaamisena. Tämä on mainittu muun muassa EIT:n ratkaisussa Maciejewski v. Puola vuodelta 2015 (34447/05), jonka mukaan yhteiskunnallisessa keskustelussa on sallittua liioitella ja jopa provosoida.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettun valheellisen tiedon tai vihjauksen esittäminen ei kuitenkaan puheena olevien hallituksen esityksen perusteluiden mukaan voi olla oikeutettua edes politiikan teon tai taiteilijan työn arvioinnissa. Tahallinen väriiden tietojen esittäminen ei siten ole sallittua silloinkaan, kun se liittyy yhteiskunnallisesti merkittävän asian käsittelemiseen. Tämän

vuoksi laissa perusteluiden mukaan nimenomaisesti oli tarkoitettu rajata tämän rajoitusmomentin soveltaminen 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin tekoihin.

Ollakseen sallittua arvostelun on lakiesityksen perusteluiden mukaan kohdistuttava pikemminkin henkilön poliittiseen toimintaan tai tieteenharjoittajan työhön kuin hänen henkilöönsä. Tämä käy ilmi jo lain sanamuodosta, jonka mukaan arvostelun on kohdistuttava henkilön menettelyyn. Vaikka henkilön menettelyn arvostelukin voidaan sinänsä kokea henkilökohtaisesti loukkaavana, tällainen arvostelu olisi kuitenkin lähtökohtaisesti sallittua. Kuitenkin mitä selvemmin arvostelu irtaantuu arvostelun kohteena olevasta toiminnasta tai työstä ja kohdistuu tekijän henkilökohtaisiin ominaisuuksiin, sitä todennäköisemmin arvostelun aiheuttamassa halventamisessa olisi lakiesityksen mukaan kysymys rangaistavasta kunnian loukkaamisesta.

Esitöissä on edelleen selvennetty säännöksen tarkoitusta toteamuksin, että arvostelun tarkoituksena ei sallituissakaan tapauksissa kuitenkaan saisi olla toisen loukkaaminen. Muun muassa tähän on viitattu lainkohtaan sisällytetyllä edellytyksellä arvostelun asianmukaisuudesta. Tällä on selitetty tarkoitettavan ennen kaikkea sitä, että politiikan tai kulttuurin kritiikissäkin on syytä noudattaa alalla vallitsevia pelisääntöjä ja hyviä tapoja eikä sanoa enempää kuin on tarpeen toiminnan arvioimiseksi. Asian yhteiskunnalliseen merkitykseen nähden vähäpätöisen menettelyn tarkoituksellisesti näyttävä ja paisutteleva julkinen arvostelu voisi siten olla rangaistavaa kunnian loukkaamista.

Tärkeysperusteiden muuttamista koskevissa lain esitöissä, hallituksen esityksen HE 19/2013 vp perusteluissa, on todettu, että rikoksen kokonaistörkeyttä arvioitaessa huomioon tulee ottaa muun muassa valheellisen tai halventavan ilmaisun laatu ja sisältö, se, miten laaja henkilöpiiri tosiasiaassa on henkilön tunnistanut tai voinut tunnistaa esitettyjen tietojen perusteella, sekä valheellisen tiedon tai vihjauksen esittämisen taikka halventamisen syy ja tarkoitus samoin kuin muut rikokseen liittyvät seikat. Kokonaistörkeyttä lisää esimerkiksi se, että tiedon levittämisen tarkoituksena ei ole ollut minkään merkityksellisen asian käsitteleminen, vaan puhdas vahingon aiheuttaminen loukkauksen kohteeksi joutuneelle. Joissakin tapauksissa selkeästi perättömät henkilöä tai tämän ammattitoimintaa koskevat tiedot voivat esitöissä huomautetun mukaan vakavasti uhata tämän mainetta tai asemaa yhteisössä. Kokonaisarvostelussa voidaan lisäksi huomioida se, jos kunnialoukkaus sisältää esimerkiksi vihapuheen kaltaista kielenkäyttöä.

Ks. Helsingin hovioikeus 23.7.2021 Päätös 21/131230 Jatkokäsittelylupaa ei myönnetty.
Helsingin KO:n ratkaisu 01.12.2020 nro 147242 jäi pysyväksi.

Kohta 3 (laiton uhkaus)

Vastaaja on tunnustanut julkaisseensa syytteen kohdassa 3 tarkoitettut päivitykset sekä kuvan Ohisalosta. Kirjallinen todistelu tukee tunnustusta. Sen oikeellisuutta ei ole aihetta epäillä. Asiassa on siten tullut selvitettyksi, että Vastaaja on julkaissut kysymyksessä olevat päivitykset sekä kuvan.

Rikoslain 25 luvun 7 §:n mukaan joka nostaa aseensa toista vastaan tai muulla tavoin uhkaa toista rikoksella sellaisissa olosuhteissa, että uhatulla on perusteltu syy omasta tai toisen puolesta pelätä henkilökohtaisen turvallisuuden tai omaisuuden olevan vakavassa vaarassa, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, laittomasta uhkauksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Vastaaja on kertonut halunneensa kommenttikirjoituksellaan 4.10.2020 ja 9.10.2020 julkaisemallaan kuvalla teksteineen arvostella Ohisalon toimintaa ja kiinnittää huomiota siihen, että Ohisalo ei ollut ryhtynyt selvittämään asioita, joissa oli ollut Vastaajan mukaan kysymys poliisin häneen kohdistamista rikoksista.

Käräjäoikeus toteaa, että tästä näkökulmasta tarkasteltuna kirjoitus ja kuvan julkaiseminen ovat sinänsä kuuluneet sananvapauden laajasti suojaaman ilmaisuoikeuden piiriin. Julkisessa virassa olevan henkilön toimintaa hänen virkatehtäviinsä kuuluvissa asioissa voidaan julkisesti arvostella. Valtioneuvoston jäsenenä Ohisalon on myös tullut kestää ankaraakin kritiikkiä, mikä kuuluu demokraattiseen oikeusvaltioon. Toisaalta Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on muun muassa ratkaisussaan *Gündüz v. Turkki* 4.12.2003 (kohta 51) todennut, että vihapuheet tai muutkaan ihmisoikeussopimuksen perustavanlaatuisia arvoja vastaan suunnatut lausumat eivät nauti sopimuksen 10 artiklassa turvattua sananvapauden suojaa.

Vastaaja on kirjoituksessaan 4.10.2020 muun ohessa uhannut ajaa pommirekan Pasilan poliisitalon edustalle ja räjäyttää puoli taloa auki, jotta viesti menee perille. Lisäksi Vastaaja on uhannut kovempien keinojen ottamisella käyttöön ja kertonut olevansa pommintekokoulussa ja valmistuttuaan osaavansa toteuttaa mitä tahansa. Vielä Vastaaja on kirjoittanut laittavansa sinne sisäministeriöön myös pakettia tulemaan. Vastaaja on 9.10.2020 julkaisemassaan kuvassa piirtänyt Ohisalon kasvojen päälle tähtäinristikon sekä kirjoittanut muun ohessa, että täytyy varmaan lähetä metsästämään Ohisaloa.

Uhkaukset on julkaistu lyhyen ajan kuluessa, ja ne liittyvät asialliselta sisällöltään toisiinsa. Uhkauksia on tarkasteltava kokonaisuutena. Uhkaukset ja erityisesti valokuva siihen liitettyine teksteineen ovat sisällöltään sellaisia, että ne eivät tue käsitystä siitä, että kysymys olisi jostakin muusta kuin Ohisalon koskemattomuuteen ja turvallisuuteen kohdistuvan oikeuden loukkaamista. Julkaisussa on rikottu perustuslain 7 §:n turvaamaa henkilökohtaista koskemattomuutta ja vapautta eikä sille siten ole perusteita antaa sananvapauden suojaa.

Uhkauksen vakavuutta arvioidaan sen kohteen näkökannalta. Ohisalo on kokenut Vastaajan menettelyn koskemattomuuttaan ja turvallisuuttaan uhkaavaksi. Nyt kysymyksessä olevaa uhkausta on myös objektiivisesti arvioiden pidettävä vakavana. Uhkaus on lisäksi tullut Ohisalon tietoon, joten Vastaajan menettely täyttää laittoman uhkauksen tunnusmerkistön.

Mainituilla perusteilla Vastaaja on syylistynyt siihen rikokseen, josta hänelle on kohdassa 3 vaadittu rangaistusta.

A:n ministereitä koskevat viestit ovat erityisen törkeitä. Mielestäni ne ovat sellaisia, että ne täyttävät kunnianloukkausrikoksen tunnusmerkistön. Ne myös sisältävät uhkauksia ja ovat myös selkeää vihapuhetta. Myös ne julkaissut lehti mielestäni syylistyy tapauksessa rikokseen. En pysty arvioimaan sitä, onko henkilö ne kirjoittaessaan ollut rikosoikeudellisesti syyntakeinen eli onko hän ymmärtänyt, mitä tekee. Työnantaja ei ole sidottu rikosoikeudelliseen arviointiin, joten

päättämiskynnys voi ylittyä, vaikka henkilö ei ymmärtäisikään omia tekojaan. Esimerkiksi opettajan kohdalla kyse usein on aseman vastaisesta käyttäytymisestä.

Vihapuhe ja kiihottaminen

Tavanomaisin tapa lähestyä vihapuhetta ja kiihottamista on tarkastella asiaa rikosoikeudellisesti, samalla tavoin kuin totesin kunnian loukkaamisen tarkastelun osalta. Työnantajan palvelussuhteessa olevalleen asettaman seuraamuksen määräämismahdollisuuden arvioinnissa myöskään vihapuheen ja kiihottamisen ei tarvitse ylittää rikoksen tunnusmerkistöä. Seuraamus voidaan asettaa vähäisemmänkin teon yhteydessä. Jos kyseisen rikoksen tunnusmerkistö ylittyy tai ollaan sitä ainakin lähellä, seuraamuksen määräämismahdollisuuden kokonaisarvioinnissa teon merkitys yksittäisenä seikkana on tässäkin tapauksessa suuri.

Euroopan neuvoston ihmisoikeustuomioistuimen sananvapauden rajoittamista koskevasta ratkaisukäytännöstä ilmenee, että vihapuhe, joka saattaa loukata henkilöitä tai henkilöryhmiä, ei kuulu sananvapauden suojan piiriin (esimerkiksi *Karatepe v. Turkki*, 31.7.2007, kohta 25, *Erbakan v. Turkki*, 6.7.2006, kohdat 56 ja 57 ja *Gündüz v. Turkki*, 4.12.2003, kohdat 40 ja 41).

Ihmisoikeustuomioistuin on maahanmuuttoon liittyvää poliittista kirjoittelua koskevassa ratkaisussaan asiassa *Feret v. Belgia* todennut, että rasistista syrjintää ja ulkomaalaisvihaa tulee vastustaa niiden kaikissa muodoissaan niin pitkälle kuin mahdollista ja silloinkin, kun puheella ei ole kehoitettu ryhtymään mihinkään tiettyyn väkivaltaiseen tai muutoin rikolliseen tekoon (*Feret v. Belgia*, 16.7.2009, kohta 73).

Rikoslain 11 luvun 10 §:n mukaan se, joka asettaa yleisön saataville tai muutoin yleisön keskuuteen levittää tai pitää yleisön saatavilla tiedon, mielipiteen tai muun viestin, jossa uhataan, panetellaan tai solvataan jotakin ryhmää rodun, ihonvärin, syntyperän, kansallisen tai etnisen alkuperän, uskonnon tai vakaumuksen, seksuaalisen suuntautumisen tai vammaisuuden perusteella taikka niihin rinnastettavalla muulla perusteella, on tuomittava kiihottamisesta kansanryhmää vastaan sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Kiihottamisrikosta koskevan hallituksen esityksen (HE 317/2010 vp s. 41–42) mukaan arvioitaessa sitä, mitkä perusteet voivat olla rinnastettavia säännöksessä nimenomaisesti mainittujen kanssa, voidaan huomiota kiinnittää siihen, millainen on kyseisen perusteen mukaan määräytyvän ryhmän yhteiskunnallinen asema. Varsinkin se, että ryhmä on suojan tarpeessa, voi olla perusteltu syy katsoa peruste, jonka mukaan ryhmä määräytyy, säännöksessä mainittuihin perusteisiin rinnastettavaksi. Esimerkiksi maahanmuuttajat kuuluvat ryhmänä säännöksen soveltamisen piiriin, vaikka ryhmää määritteleviä perusteita voi olla useita, ja myös muita kuin laissa mainittuja. Rinnastus tehdään laissa mainittuihin perusteisiin eikä kansanryhmään. Säännös antaa suojaa ennen kaikkea sellaisille vähemmistöryhmille, jotka yleensä ovat yhteiskunnassa sosiaalisesti heikommassa asemassa ja sen vuoksi erityisen suojan tarpeessa.

Edelleen kiinnitetään huomiota myös siihen, että kiihottamisrikosta koskevan sääntelyn soveltamisessa ja rangaistavuuden rajaamisessa on tärkeää ottaa huomioon säännöksen suhde perustuslain ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen suojaamaan sananvapauteen. Viestintään ei sananvapauslain 1 §:n 2 momentin tapaan saa puuttua enempää kuin on välttämätöntä ottaen

huomioon sananvapauden merkitys kansanvaltaisessa oikeusvaltiossa. Niinpä esimerkiksi maahanmuutto- ja ulkomaalaispolitiikan tai siitä vastuussa olevien ankarakaan arvostelu ei sellaisenaan täytä rikoksen tunnusmerkistöä. Sananvapauden ydinalueeseen kuuluvan poliittisen ja yhteiskunnallisen keskustelun yhteydessä rajoituksiin on suhtauduttava tiukemmin kuin esimerkiksi kaupallisessa mainonnassa. Rangaistavaa on kuitenkin kansanryhmien uhkaaminen, solvaaminen tai panettelu.

Teon vaatimaan tahallisuuteen riittää tekijän tietoisuus siitä, että viesti uhkaa, panettelee tai solvaa viestin kohteena olevaa yksilöä ja kansanryhmää. Tahallisuuden rajoja määrittelee myös rikoslain 4 luvun 1 §:n tunnusmerkistöerehdystä koskeva säännös. Sen mukaan teko ei ole tahallinen, jos tekijä ei teon hetkellä ole selvillä kaikkien niiden seikkojen käsilläolosta, joita rikoksen tunnusmerkistön toteutuminen edellyttää, tai jos hän erehtyy sellaisesta seikasta.

Poliitikkojen ja suomalaisten viranomaisten toimintaa arvostelevien viestien lisäksi, jotka liittyvät edellä jo käsiteltyyn kunnian loukkaus –näkökulmaan, esillä olevassa tilanteessa A on kohdistanut viestinsä myös rodun, syntyperän, uskonnon ja etnisen alkuperän perusteella, seksuaaliseen vähemmistöön kuuluviin, pakolaisiin, maahanmuuttajiin ja turvapaikanhakijoihin. Vaikka viesteissä on ollut kyse yleistä mielenkiintoa omaavasta keskustelunaiheesta, johon tulee suhtautua sallivammin, niissä ei ole ollut kyse sananvapauden rajoissa esitetystä asiallisesta yhteiskunnallisesta keskustelusta tai maahanmuuttopolitiikan arvostelusta. A:n viesteissään käyttämät haukkumasanat ja mielikuvat ovat olleet omiaan herättämään suvaitsemattomuutta, halveksuntaa ja jopa vihaa niiden kohteena olevia yksilöjä ja kansanryhmiä kohtaan. Viesteissä on ollut kyse tyypillisestä kiihotus- ja vihapuheesta, joka ei nauti sananvapauden suojaa. Arvioinnin lopputulos olisi sama, vaikka A olisi kirjoittanut viestit poliittisen toimijan roolissa, sillä tekijän asema poliitikkona ei vähennä hänen vastuutaan (vrt. KKO 2012:58, kohdat 35–40). A:n viestit ovat olleet siis uhkaavia, panettelevia ja solvaavia.

Pidän selvänä, että A on ymmärtänyt kirjoittamiensa viestien uhkaavan, panettelevan ja solvaavan niiden kohteina olleita yksilöjä ja ryhmiä. Kuten Korkein oikeus on ennakkoratkaisussaan KKO 2015:66 (kohta 26) todennut, oikeudellisen tiedon hankkimatta jättäminen ei pääsääntöisesti merkitse tahallisuuden puuttumista eivätkä sitä myöskään yleensä poista tekijän oikeudellisesta sääntelystä tekemät virheelliset johtopäätökset.

Jos Facebook-käyttäjä kommentoi toisen henkilön aikajanallaan tekemää julkaisua, alkuperäisen julkaisun tekijä määrittää kommentin julkisuusasetukset. Sama sääntö koskee käsitykseni mukaan myös esimerkiksi ns. iltapäivälehtiä. Näin ollen alkuperäisen viestin julkaisija päättää, ovatko julkaisu ja sitä koskevat kommentit näkyvissä kaikille, ainoastaan alkuperäisen viestin julkaisijan seuraajille, vai jollekin vielä rajatummalta ryhmältä. Julkisessa mediassa (IltaLehti, IltaSanomat) julkaistut viestit ovat kenen tahansa luettavissa.

A ei ole itse päättänyt viestiensä julkisuusasetuksista. A:n viestien julkisuusasetukset ovat määräytyneet A:n kommentoiman kuvan sekä niiden lehtien, joilla A on julkaissut kommenttiviestinsä, julkisuusasetusten mukaan. Julkaistessaan viestejä A:n on kuitenkin täytynyt pitää varmana, että kyseiset viestit ovat laajasti luettavissa. A:n nimenomainen tarkoitus on ollut saattaa viestiensä sanoma mahdollisimman monen henkilön saataville.

Tekijä voi olla vastuusta vapaa muun muassa, jos hän on erehtynyt lain sisällöstä sen erityisen vaikeaselkoisuuden vuoksi. Tällä kohdalla viitataan tilanteisiin, joissa lain sisällön selvittäminen kohtaa ylivoimaisia taikka kohtuuttomia vaikeuksia. Arvioitavana oleva vihapuhe ja kiihottaminen ovat siinä määrin selkeitä, ettei A:n mahdollista erehtymistä menettelynsä sallittavuudesta voida pitää anteeksiannettavana. A:n viestit ovat sisältäneet tyyppillistä kiihottamis- ja vihapuhetta ja niiden kohteena ovat olleet selvästi suojan piiriin kuuluvat yksilöt (ministerit, poliitikot, virkamiehet) ja kansanryhmät.

Suhde poliittiseen keskusteluun

Ks. KKO:2012:58:

Ihmisoikeustuomioistuimien on useassa yhteydessä todennut, että ihmisoikeussopimuksen 10 artiklan 2 kohta ei juurikaan antanut mahdollisuutta rajoittaa poliittista puhetta tai keskustelua yleisesti kiinnostavista kysymyksistä ja että poliittisen keskustelun vapautta voitiin rajoittaa vain pakottavien perusteiden avulla. Ihmisoikeustuomioistuimien on toisaalta korostanut sitä, että poliittisen keskustelun vapaus ei ollut rajoittamaton ja että demokraattinen ja pluralistinen yhteiskunta perustui suvaitsevuuteen ja ihmisten tasa-arvoon. Sen vuoksi oikeasuhtaisia seuraamuksia saattoi olla tarpeen määrätä silloin, kun luotiin muun muassa uskonnolliseen suvaitsemattomuuteen perustuvaa vihaa tai siihen yllytettiin taikka sitä yritettiin perustella (esimerkiksi Müslüm Gündüz v. Turkki, 4.12.2003, kohdat 40 ja 41, Erbakan v. Turkki 6.7.2006 kohdat 55.iv ja 56, Karatepe v. Turkki 31.7.2007 kohta 25 ja Féret v. Belgia 16.7.2009 kohdat 63 ja 64). Kun kaiken suvaitsemattomuuden vastustaminen kuului olennaisena osana ihmisoikeuksien suojeluun, oli erittäin tärkeää, että poliitikot välttivät puheissaan lausumia, jotka saattoivat ruokkia suvaitsemattomuutta (Erbakan v. Turkki kohta 64).

Uskonnollisia kysymyksiä koskevan sananvapauden osalta ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisukäytännössä on todettu muun muassa, että uskonnonharjoittajien tuli suvaita ja hyväksyä se, että toiset torjuivat heidän uskonnolliset käsityksensä tai jopa levittivät heidän uskollen vihamielisiä oppeja. Uskonnollisten mielipiteiden yhteydessä sananvapauden käyttämiseen liittyviin vastuisiin kuitenkin sisältyi velvollisuus mahdollisimman pitkälle välttää aiheettoman hyökkäyksiä ja siten toisten oikeuksia loukkaavia ilmaisuja, jotka eivät mitenkään edistäneet ihmisoikeuksista käytävää julkista keskustelua. Näin ollen saattoi olla välttämätöntä kieltää tai säätää rangaistaviksi uskonnollisen kunnioituksen kohteisiin kohdistuvat sopimattomat hyökkäykset edellyttäen kuitenkin, että toimenpiteet olivat suhteessa hyväksyttäviin päämääriin. Sananvapauden rajoitusten välttämättömyys tuli perustella vakuuttavasti (Otto-Preminger-Institut v. Itävalta 20.9.1994 kohdat 47, 49 ja 50 sekä I.A. v. Turkki 13.9.2005 kohdat 24 – 28).

Korkein oikeus on kiinnittänyt lisäksi huomiota siihen, että Euroopan neuvoston yleiskokous on vuonna 2006 antanut päätöslauselman ilmaisunvapaudesta ja uskonnollisten vakaumusten kunnioittamisesta (Resolution 1510(2006) Freedom of expression and respect for religious beliefs) sekä vuonna 2007 suosituksen koskien jumalanpilkkua, uskonnollisia loukkauksia ja vihanlietsontaa henkilöitä vastaan heidän uskonnollisen vakaumuksensa perusteella (Recommendation 1805(2007) Blasphemy, religious insults and hate speech against persons on grounds of their religion). Päätöslauselma ja suositus kuvastavat pyrkimystä korostaa ilmaisunvapautta uskonnollisten

aiheiden kriittisenkin käsittelyn yhteydessä ja ohjata kansallista lainsäädäntöä niin, että rangaistavaksi säädetäisiin lähinnä sellaiset uskonnollisiin aiheisiin liittyvät loukkaavat ilmaisut, jotka ovat rinnastettavissa uskonnollista ryhmää vastaan suunnattuun kiihottamiseen, väkivallan tai vihan lietsontaan taikka jotka vakavasti häiritsevät yleistä järjestystä.

A:n tarkoituksena väitteet esittäessään on saattanut sinänsä osaltaan olla arvostella viranomaisten toimintaa eri asioihin liittyvissä sananvapauskysymyksissä. Esimerkiksi uskonnosta ja sen opista on voitava käydä kriittistä keskustelua. Uskontoja ja niiden oppeja koskeva kärkevä, pisteliäs ja jopa loukkaavaksikin koettavissa oleva arvostelu on siten sananvapauteen kuuluvana oikeutena lähtökohtaisesti sallittua. Näin on asia varsinkin silloin, kun tällaista keskustelua käydään tai arvostelua esitetään yhteiskunnallisesti merkityksellisessä asiayhteydessä, kuten sananvapaudesta tai viranomaistoiminnasta käytävän asiallisen keskustelun yhteydessä. Ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisukäytännöstäkin kuitenkin ilmenee, että sananvapaus ei kuitenkaan ole edes tällöin rajoittamaton.

Esimerkiksi herjaavien väitteiden esittämiseen ei oikeuta tarkoitus selvittää sananvapauden rajoja tai osoittaa viranomaistoiminnan epä johdonmukaisuutta. Voimakkaan kielteisesti leimaavat herjaavat iskulauseet eivät edistä yhteiskunnallisista kysymyksistä käytävää keskustelua, vaan ne ovat päinvastoin omiaan herättämään ja vahvistamaan suvaitsemattomuutta ja ennakkoluuloja. Näistä syistä sekä yleisen järjestyksen ja yhteiskuntarauhan säilyttämistavoitteen kannalta on perusteltua, että tällaisten väitteiden esittäjän sananvapauden suojaan puututaan rikosoikeudellisiin seuraamuksiin.

Ihmisoikeustuomioistuimen käytännön perusteella voidaan päätellä, että rikosoikeudelliseen seuraamukseen tuomitseminen on tullut kysymykseen sananvapauden suojasta huolimatta lähinnä silloin, kun voidaan katsoa ihmis- ja perusoikeuksia loukatun vihaan tai väkivaltaan yllyttämisen muodossa. Vihapuheiden, jotka saattoivat loukata henkilöitä tai henkilöryhmiä, ei ole katsottu ansaitsevan sananvapauden suoja (esimerkiksi *Karatepe v. Turkki*, 31.7.2007, kohta 25, *Erbakan v. Turkki*, 6.7.2006, kohdat 56 ja 57 ja *Müslüm Gündüz v. Turkki*, 4.12.2003, kohdat 40 ja 41).

Sananvapauden rajoja maahanmuuttoon liittyvässä poliittisessa kirjoittelussa koskee ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisu asiassa *Feret v. Belgia*, 16.7.2009. Ihmisoikeustuomioistuin on katsonut, että kansallismielisen puolueen puheenjohtajan ja parlamentin jäsenen tuomitseminen kiihottamisrikoksesta vankeusrangaistukseen ja menettämään vaalikelpoisuutensa hänen maahanmuuttajiin kohdistamansa poliittisen arvostelun johdosta ei ollut rikkonut sananvapautta koskevaa ihmisoikeussopimuksen 10 artiklaa. Poliitikko oli kirjoituksillaan pitänyt maahan muuttaneita ulkomaalaisia rikollisina, jotka tulivat maahan käyttäkseen hyväkseen maahan asettumisestaan johtuneita etuuksia. Ratkaisun mukaan tällaiset puheet olivat omiaan herättämään yleisössä, varsinkin asioihin vähemmän perehtyneissä henkilöissä, halveksuntaa ja eräissä jopa vihaa ulkomaalaisia kohtaan. Rasistista syrjintää ja ulkomaalaisvihaa tuli vastustaa niiden kaikissa muodoissaan niin pitkälle kuin mahdollista ja silloinkin, kun puheella ei kehoitettu ryhtymään mihinkään tiettyyn väkivaltaiseen tai muutoin rikolliseen tekoon. Ratkaisussa katsottiin, että valittajan asema parlamentaarikkona ei vähentänyt hänen vastuutaan ja että oli olennaisen tärkeää, että poliitikot välttivät julkisissa puheissaan ilmaisuja, jotka olivat omiaan herättämään ja ylläpitämään suvaitsemattomuutta. Käytetyt stereotyyppiset iskulauseet tai ilmaisut olivat omiaan

saattamaan keskustelun järkevän väittelyn ulkopuolelle, mikä lisäsi rasististen puheiden haitallisia vaikutuksia.

A on kirjoituksensa julkaistessaan toiminut kunnallispoliitikkona. Vaikka A ei ole esittänyt kysymyksessä olevia kirjoituksia varsinaisessa poliittisessa keskustelussa vaan erillisinä nettikommentteina, hänen niissä käsittelemänsä aiheet ovat liittyneet hänen poliittiseen toimintaansa ja siinä esiin nostettuihin kysymyksiin. Tämä seikka on otettava huomioon punnittaessa sananvapauden ulottuvuutta ja sen rajoittamisen välttämättömyyttä esillä olevassa tapauksessa.

A:n tarkoituksena on saattanut siis osaltaan olla esittää väittämänsä kritiikkiä politiikkoja, tiedotusvälineitä ja viranomaistoimintaa kohtaan. Tällainen tarkoitus ei kuitenkaan oikeuta panettelemaan ja solvaamaan. Arvostelun esittäminen ei edellytä joidenkin halventavaa leimaamista. A joka tapauksessa on epäilyksittä ymmärtänyt väitteensä panettelevan ja solvaavan luonteen. Panettelevat ja herjaavat lausumat ovat omiaan herättämään suvaitsemattomuutta, halveksuntaa ja mahdollisesti jopa vihaa niiden kohteena olevaa kansanryhmää kohtaan. Ne ovat siten ymmärrettävissä vihapuheen kaltaisiksi lausumiksi, jotka eivät nauti sananvapauden suojaa. Tällaisten lausumien esittäjän on perusteltua kohdistaa rikosoikeudellisia seuraamuksia.

Ks. myös Helsingin hovioikeus 31.10.2019 R 19/1258: Hovioikeus katsoi, että A:n panetteleva ja herjaava lausuma oli ollut omiaan herättämään suvaitsemattomuutta, halveksuntaa ja mahdollisesti jopa vihaa sen kohteena olevia somaleita kohtaan. Lausuma oli siten ymmärrettävissä niin sanotun vihapuheen kaltaiseksi lausumaksi, joka ei nauti sananvapauden suojaa. Aihetta käräjäoikeuden tuomion muuttamiseen siltä osin kuin A:n syyksi oli luettu kiihottaminen kansanryhmää vastaan ei siten ollut. – Ks. myös Helsingin hovioikeus 4.7.2019 R 18/1610. Oikeuskäytännössä kiihottamista kansanryhmää vastaan on pidetty erityisen moitittavana, jos lausuma sisältää kiihottamista väkivaltaan tai siihen rinnastettavaa uhkauksenomaista vihan lietsomista.

3. Seuraamusten määräämisestä työnantajan toimesta

Yleisesti

Perustuslain mukaan jokaisella on sananvapaus. Sananvapautta on kuitenkin rajoitettu useissa laeissa, jotta sananvapaudella ei tarpeettomasti loukattaisi muita yhteiskunnan tärkeinä pitämiä arvoja, kuten yksityiselämän ja kunnian suojaa. Tuomioistuimien ratkaisee viime kädessä sen, onko työntekijä menetellyt hänelle kuuluvan sananvapauden mukaisesti vai onko hän rikkonut esimerkiksi työnantajan tai ulkopuolisen kunniaa tai yksityiselämän suojaa.

Työntekijällä on oikeus ilmaista mielipiteensä sosiaalisessa mediassa kirjallisesti tai suullisesti, aivan kuten kenellä tahansa luonnollisella henkilöllä. Työntekijän työ- tai virkasuhde työnantajaan asettaa kuitenkin rajoituksia sananvapaudelle, sillä työntekijän on oltava lojaali työnantajalle. Työntekijän on vältettävä käyttäytymistä, joka voi vaarantaa työnantajan maineen tai liikeintressin. Edes varoituksen antaminen minkä tahansa kirjoittelun vuoksi ei ole mahdollista. Varoituksen syy on oltava asiallinen.

Sosiaalisen median kirjoituksen tulee olla jossakin määrin moitittava, jotta siitä voidaan antaa varoitus. Varoituksella työnantaja ilmaisee sen, missä raja menee sallitun ja ei-sallitun kirjoituksen välillä. Jos työntekijä vielä tämän jälkeen jatkaa moitittavaa kirjoittelua, voi irtisanomiskynnys ylittyä.

Työnantajan käytettävissä olevista keinoista lievin on varoitus. Mielestäni on kiistatonta, että tapauksessa ylittävät varoituksen antamisen kynnyksen. Arvioitavina olevien viestien sisällön perusteella tilanteessa on kyse selvästi esimerkiksi seuraavassa korkeimman hallinto-oikeuden käsitellyttä tapausta voimakkaammista viesteistä.

KHO 2007:2951: Yliopiston tutkimuskeskus oli antanut erikoistutkija A:lle kirjallisen varoituksen. Varoituksen perusteena olivat seuraavat tapahtumat:

1. A oli lähettänyt tutkimusjohtaja B:lle sähköpostiviestin, joka käsitteli B:n toimialapäällikön nimitystä varten antamaa asiantuntijalausuntoa. A oli yksi viran hakijoista. Viesti ja kommentit olivat uhkaavia ja loukkaavia ja niissä arvosteltiin B:tä, työtovereita, esimiehiä ja tutkimuskeskusta virkamiehelle sopimattomalla tavalla.
2. A oli tutkimuskeskuksen parkkipaikalla käyttäytynyt sopimattomasti erikoistutkija C:tä kohtaan nimittelemällä häntä loukkaavasti ja käyttäytymällä muutenkin uhkaavasti.
3. A oli menetellyt virkamiehelle sopimattomasti lähettämällä D:lle lukuisia tekstiviestejä. A oli esittänyt viesteissä asiointia D:n työtuloksiin sekä laboratorion ja työtovereiden toimintaan kohdistuvaa arvostelua ja moitteita. A oli puuttunut myös sopimattomalla tavalla toimenkuvaansa kuulumattomiin asioihin.

Esimiehet olivat puuttuneet A:n työskentelyyn ja huomauttaneet hänen käyttäytymisestään silloin, kun hän oli puuttunut tehtäväkuvaansa kuulumattomiin asioihin. A:lle oli myös annettu työnjohdollisia kirjallisia määräyksiä. A:lle oli lisäksi suullisesti huomautettu puuttumisesta tehtäviinsä kuulumattomiin asioihin, käyttäytymisestä työyhteisön jäsenenä sekä muistutettu keskittymisestä tehtäviinsä virka-aikana. Tutkimuskeskuksella oli ollut perusteet antaa A:lle kirjallinen varoitus.

Lain edellyttämä asiallinen ja painava irtisanomisperuste tai jopa purkamisperuste on olemassa, kun palkansaajan kirjoitus sosiaalisessa mediassa täyttää rikoslaissa säädellyn kunnianloukkauksen tai ns. vihapuheen tunnusmerkit. Sinänsä työssä olevalla on oikeus esittää kritiikkiä työnantajaa kohtaan. Väärät, työnantajaa vahingoittavat ja epäasianmukaisesti esitetyt tiedot saattavat kuitenkin johtaa toimenpiteisiin työnantajan taholta.

Työ- ja virkasuhteen koeaikapurku on kiistattomasti mahdollinen epäasiallisen some-kirjoittelun johdosta. Valittajan virkasuhteen purkamista koeajalla oli perusteltu muiden perusteiden lisäksi valittajan virkamiehelle sopimattomilla huomiota herättävillä ja kärjekkäillä julkaisuilla sekä kommentteilla valittajan julkisella Twitter-tilillä.

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUS 17.8.2021 Dnro 20927/03.04.04.03/2020 HAO hylkäsi valituksen. (Ei lainvoim. 25.8.2021): Valittajan määräaikainen virkasuhde on purettu koeaikana valtion virkamieslain 10 §:n nojalla ja hänet on pidätetty heti virantoimituksesta virkamieslain 40 §:n 1 momentin nojalla. Valittajan virkasuhteen purkamista koeajalla on perusteltu valittajan käyttäytymisellä, joka on aiheuttanut ristiriitatilanteita työyhteisössä

ja osoittanut ---, sekä valittajan virkamiehelle sopimattomilla huomiota herättävillä ja kärjekkäillä julkaisuilla sekä kommenteilla valittajan julkisella Twitter-tilillä.

Valittaja on kiistänyt toimineensa virkamiehenä moitittavasti ja on vedonnut muun muassa työyhteisötaitoistaan saamaansa hyvään palautteeseen sekä siihen, että hän on kirjoittanut mielipiteitään ajankohtaisesta keskustelusta Twitteriin yksityishenkilönä. Valittaja on vedonnut myös puutteelliseen perehdytykseen korona-aikana, erityisesti sosiaalisen median käyttämisestä. Valittaja on kertomansa mukaan sittemmin muuttanut Twitterin ja LinkedInin asetuksia siten, ettei yhteyksiä hänen yksityiselämänsä ja työelämän välillä pääse syntymään. Valittajan mukaan häntä on syrjitty mielipiteidensä ja --- toimintansa vuoksi.

Hallinto-oikeus toteaa, että virkasuhteen purkuperusteita koeaikana ei ole täsmennetty valtion virkamieslaissa muutoin kuin kieltämällä syrjivät tai muutoin koeajan tarkoitukseen nähden epäasialliset perusteet. Työnantajan kannalta koeajan käyttämisen tarkoituksena on selvittää virkasuhteeseen otetun henkilön soveltuvuus kysymyksessä olevaan virkasuhteeseen. Vastaavasti koeaika antaa virkamiehelle mahdollisuuden arvioida omalta osaltaan, vastaako tehtävä odotuksia.

Virkasuhteen purkamisen perusteeksi koeaikana riittää lähtökohtaisesti se, että työnantaja ei ole tyytyväinen virkamiehen työsuoritukseen tai toimintaan. Purkamisen taustalla saattaa olla monenlaisia yksittäisiä tapahtumia tai syitä, joihin työnantaja perustaa näkemyksensä ja tyytymättömyytensä virkamieheen. Laajasta harkintavallasta huolimatta työnantajan on esitettävä objektiivisesti hyväksyttävä peruste, jos työnantaja katsoo virkasuhteen koeaikapurun edellytysten täyttyvän. Lähtökohtaisesti on riittävää, että työnantajan purkamisen perusteeksi esittämä syy on virkamieslain 10 §:n 1 momentti huomioon ottaen hyväksyttävä. Koeaikana tapahtuvan purkamisen perusteen ei tarvitse olla rinnastettavissa virkamieslain 25 §:ssä irtisanomiselta edellytettävään erityiseen painavaan syyhyyn tai 33 §:ssä virkasuhteen purkamiselta edellytettävään virkavelvollisuuksien törkeään rikkomiseen tai laiminlyöntiin. Virkamiehen, joka katsoo, että purkaminen tosiasiansa perustuu laissa kiellettyihin epäasianmukaisiin syihin, on esitettävä tätä väitettä tukevaa selvitystä.

Asiassa esitetyn selvityksen mukaan valittajan tehtäviin on kuulunut muun ohella aktiivisten yhteistyösuhteiden luomista yrityksiin, työnantajien kanssa neuvottelemista ja yritysverkostojen tilaisuuksiin osallistumista.

Valituksenalaisessa asiassa TE-toimiston harkittavana on ollut joko valittajan virkasuhteen purkaminen koeaikana tai valittajalle annettava kirjallinen varoitus. Valituksenalainen päätös on tehty sen jälkeen, kun työnantaja on saanut vastineet valittajalta, luottamusmieheltä ja YTY ry:n lakimieheltä. Valituksenalaisesta päätöksestä käy ilmi, että seuraamusta harkitessaan TE toimisto on ottanut huomioon, että valittaja on rajannut Twitter-tilinsä julkisuutta ja luvannut kiinnittää huomiota käyttäytymiseensä ja sosiaalisessa mediassa esiintymiseen. Uudenmaan TE-toimisto on kuitenkin kokonaisarvioinnin perusteella päätenyt siihen, että valittaja on soveltumaton yritysyhteistyön asiantuntijan tehtävään sekä laajemmalti työyhteisöön koeajalla

ilmenneen käyttäytymisen ja toiminnan sekä niiden aiheuttamien useiden ristiriitatilanteiden perusteella.

Valittajalla ei ole ollut kertomansa mukaan aiempaa kokemusta julkiselta sektorilta eikä virkasuhteista. Hänellä on kuitenkin ollut kokemusta työelämästä, eikä asiassa ole käynyt ilmi, ettei valittajalla olisi ollut mahdollisuutta epäselvissä tapauksissa keskustella esimiestensä kanssa häntä askarruttavista virkamiehen rooliin liittyvistä seikoista. Valituksenalaisesta päätöksestä käy myös ilmi, että viraston sisäisessä intranetissä on perehdytysmateriaalia, johon virkamies on voinut tutustua itsenäisesti, ja asiantuntija-apua on ollut saatavilla virastojen henkilöstölle myös sosiaalisessa mediassa toimimisesta. Valittajalle on lisäksi 6.3.2020 järjestetty henkilökohtaista perehdyttämistä ja mainitun perehdytystilaisuuden jälkeen valittajalle on myös erikseen toimitettu materiaalia virkamiehen roolista ja käyttäytymisvelvollisuudesta. Valittajalle on lisäksi 16.3.2020 järjestetty työnantajan edustajan kanssa Skype-palaveri, koska valittajan käytös ja toiminta useissa kanssakäymistilanteissa on työnantajan mukaan näyttänyt moitittavana ja virkamiehelle sopimattomana.

Valittajan Twitter-tilin julkaisujen ja kommenttien osalta hallinto-oikeus toteaa, että valittajan pyynnöstä kuulemismenettelyssä kuultu luottamusmies on todennut, että valittajan toiminta Twitterissä ei ole ollut sopusoinnussa valtion virkamieslain 14 §:n kanssa eivätkä valittajan twiitit ole olleet viraston, ELY-keskuksen, sosiaalisen median käsikirjan eivätkä valtion virkamieseettisen neuvottelukunnan 15.6.2016 antaman suosituksen mukaisia, Lisäksi luottamusmiehen mukaan valittajan Twitter-tiliin linkitetty LinkedIn profiili aiheuttaa sen, että yksityinen ja viranomaisrooli voivat mennä sekaisin yleisölle. Luottamusmies on edelleen todennut, että twiittien sisältö ei myöskään sovi virkamiehen asianmukaiseen toimintaan ja aiheuttaa roolien epäselvyyttä, vaikka twiiteissä olisi ilmoitettu, että viesti ilmaistaan yksityishenkilönä.

Kun otetaan huomioon, mitä kuulemiskirjeessä ja valituksenalaisessa päätöksessä virkasuhteen koeaikana tapahtuneen purkamisen perusteista on esitetty ja työnantajalla oleva laaja harkintavalta, hallinto-oikeus katsoo, että valittajan virkasuhteen purkamiselle esitetyt perusteet ovat olleet koeajan tarkoitukseen ja luonteeseen nähden asianmukaisia ja riittäviä. Virkasuhteen purkamisen perusteena olleita seikkoja ei ole pidettävä valittajan puutteellisesta perehdyttämisestä johtuneina. Valittaja ei ole myöskään osoittanut, että purkamisen perusteet olisivat tosiasiallisesti häntä syrjiviä tai koeajan tarkoitukseen nähden epäasiallisia.

Luonnollisesti virkasuhde voidaan purkaa myös silloin, kun viranhaltija on sosiaalisen median kirjoituksellaan syyllistynyt työnantajan perustellun käsityksen mukaan riittävän merkittävään rikokseen, vaikka viranhaltijaa ei olisi (vielä) oikeudessa tuomittu.

Ks. yleisesti rikoksen osalta KHO:2021:33 24.3.2021: Kaupunki purki lehtori A:n virkasuhteen tämän syyllistyttyä vapaa-ajallaan muun muassa seksuaaliseen ahdisteluun. Hovioikeus oli tuominnut A:n tämän vapaa-ajalla tapahtuneesta seksuaalisesta ahdistelusta, lievistä pahoinpitelystä, liikennerikkomuksesta, viestintäsalaisuuden loukkauksesta, kunnianloukkauksesta ja hallinnan loukkauksesta kolmen kuukauden ehdolliseen vankeuteen. Tuomio oli lainvoimainen.

A:n tehtäviin lehtorina kuului alaikäisten oppilaiden opettaminen. Asiassa oli arvioitavana, oliko kaupungilla ollut laillinen peruste purkaa hänen virkasuhteensa vapaa-ajalla tehtyjen rikosten johdosta. Arvioinnissa oli otettava huomioon myös se, että A työskentelee tehtävässä, joka on lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämistä koskevalla lailla asetettu erityisasemaan suhteessa rikostaustan selvittämiseen. Tätä seikkaa yhdistettynä A:n rikoksiin syyllistymisen kanssa ei kuitenkaan automaattisesti ollut pidettävä sellaisena viranhaltijain 41 §:ssä tarkoitettuna erittäin painavana syynä, jonka johdosta työnantajalla olisi oikeus purkaa virkasuhde, vaan se on otettava huomioon osana purkamisperusteen täyttymistä koskevaa kokonaisharkintaa.

Kun otettiin huomioon, että seksuaalisen ahdistelun rikoslain 20 luvussa säänneltynä tekona oli katsottu lukeutuvan sellaisiin erityisen moitittaviin tekoihin, joihin syyllistyminen voi osoittaa henkilön sopimattomuutta lasten kanssa työskentelyyn, tämä yhdessä muiden A:n vapaa-ajalla tapahtuneiden rikosten kanssa oli ollut omiaan vakavasti horjuttamaan työnantajan luottamusta opettajalle kuuluvien tehtävien asianmukaiseen hoitamiseen.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että kaupungilla oli ollut viranhaltijain 41 §:ssä tarkoitettu erittäin painava syy A:n virkasuhteen purkamiseen. Virkasuhteen purkamisen lainmukaisuutta ei ollut myöskään syytä arvioida toisin A:n pitkän ja moitteettoman virkauran johdosta. Purkamista ei voitu pitää kysymyksessä olevissa olosuhteissa suhteettoman ankarana seuraamuksena.

Sananvapaus koskee sekä yksityis- että julkisoikeudellisia työsuhteita. Työntekijällä on oikeus käyttää sananvapauttaan, ja työnantajalla on oikeus reagoida siihen, mikäli sen havaitaan loukkaavan esimerkiksi yrityksen, henkilökunnan tai asiakkaiden oikeuksia.

Työ- ja virkasuhteen lojaliteetti- eli uskollisuusvelvollisuus on luonteeltaan passiivinen pidättäytymisvelvoite. Se ulottuu koko palvelussuhteeseen ja on voimassa myös työntekijän vapaa-aikana. Se rajoittaa työntekijän oikeutta esittää kritiikkiä työnantajaansa kohtaan. Lojaliteettivelvollisuus ei estä työntekijää yksityishenkilönä tai oman alansa asiantuntijana käymästä omaan ammattialaansa kuuluvaa keskustelua ja esittämästä sitä koskevia, kriittisiäkin mielipiteitä. Sanat on asetettava siten, ettei lausunnoissa edusteta työnantaja-yritystä tai ettei lausumia yhdistetä viranomaistyönantajan edustamiin linjauksiin. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä on katsottu, että lojaliteettivelvollisuus julkisoikeudellista työnantajaa eli julkista valtaa kohtaan on korostuneempi kuin yksityisoikeudellista työnantajaa.

Päätämiskynnyksen ylittymisen kokonaisarvioinnista

Arvioitaessa työntekijän ja virkamiehen sananvapauden käyttämisen oikeutusta suhteessa lojaliteettivelvollisuuteen on huomio kiinnitettävä siihen, liittyykö tietojen paljastamiseen yksityinen vai julkinen intressi, liittyykö tietojen paljastamiseen lainvastaisuus tai vääräys ja onko asiaa yritetty ratkaista muiden keinojen kuin tietojen paljastamisen avulla. Työ- ja virkasuhteen purkaminen saattaa olla oikeasuhteinen tai ylimitoitettu toimi sananvapauden käyttöön nähden (EIT 12.9.2011 Palomo Sanchez ym vs. Espanja).

Asema työpaikalla

Arvioitaessa työntekijän, viranhaltijan tai virkamiehen sananvapauden puuttumisen välttämättömyyttä ja oikeasuhtaisuutta tämän yleisen lojaliteettivelvollisuuden perusteella on aina kyse kokonaisarvioinnista.

Työntekijöiltä, virkamiehiltä ja viranhaltijoilta vaadittava lojaliteetti on jo TSL:n, virkamieslain ja viranhaltijalain riippuvainen kyseisen henkilön asemasta työpaikalla. Yleisesti ottaen voidaan todeta, että, mitä tärkeämpi asema henkilöllä on työpaikallaan, sitä tärkeämpi hänen lojaliteettivelvollisuutensa on.

Tässä arvioinnissa tulee ottaa huomioon monta eri seikkaa, joiden painoarvo vaihtelee. Lähtökohtaisesti kaikilla työntekijöillä, viranhaltijoilla ja virkamiehillä on perustuslaissa turvattu sananvapaus. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että kaikkien työntekijöiden ja virkamiesten sananvapaus olisi de facto yhtä laaja. Tämä merkitsee sananvapauden käyttämisen kannalta sitä, että tärkeässä asemassa olevalla henkilöllä on korostunut velvollisuus ottaa huomioon työnantajansa intressit. Esimerkiksi esimies- tai johtotehtävissä toimivan henkilön tulee huolehtia siitä, ettei hän esitä mielipiteitään tavalla, joka on ristiriidassa työnantajan etujen kanssa.

Arvioitaessa yksittäisen työntekijän lojaliteettivelvollisuuden ankaruutta, ei tule ottaa huomioon pelkästään kyseisen työntekijän ammattinimikettä tai asemaa henkilöstöhierarkiassa. Ratkaisevaa lojaliteettivelvollisuuden ankaruuden kannalta on sen sijaan henkilön työtehtävät ja henkilön nauttima luottamus.

Poliisien lisäksi esimerkiksi opettajilla ja kirkon työntekijöillä saattaa tiettyjen mielipiteiden kohdalla olla rajoitettu sananvapaus. Henkilön, jolla on erityisiä ammatista johtuvia velvollisuuksia, tulee välttää ottamasta kantaa kysymyksiin, jotka liittyvät hänen ammatilliseen vastuualueeseensa, jos vaarana on, että hänen mielipiteensä saattavat horjuttaa luottamusta hänen tehtäviensä hoitoon tai muutoin aiheuttaa ongelmia hänen työnantajalleen.

Varsinais-Suomen käräjäoikeus vapautti 16.3.2016 annetulla päätöksellä H 16/2400 käräjäoikeuden lautamiehen tehtävästään. Lautamies oli internetissä julkaissut kirjoituksia, jotka olivat olleet sisällöltään räävittäviä, vähätteleviä ja solvaavia. Lautamiehen kirjoitteluun oli käräjäoikeuden toimesta kiinnitetty huomiota jo aikaisemmin. Käräjäoikeus totesi, että jokaisella on Suomen perustuslain mukaan sananvapaus. Kun tuomari käyttää sananvapauttaan hänen tulee kuitenkin samalla ottaa huomioon, mikä merkitys hänen käyttäytymisellään on yleisön kokemukseen tuomioistuinten riippumattomuudesta, puolueettomuudesta ja tasapuolisuudesta. Lautamies toimii käräjäoikeudessa tuomarina. Myös lautamiehen on tuomioistuimen ulkopuolella vältettävä kaikkea, joka on ristiriidassa hänen asemansa ja tehtävien asettamien vaatimusten kanssa. Vaikka kirjoittelu ei ollut tapahtunut lautamiehen roolissa, kirjoittelu oli lautamiehen asema ja tehtävä huomioon ottaen pidettävä lautamiehelle sopimattomana.

Lautamies (A) on Facebookissa käydyssä keskustelussa B-nimisen kirjoittajan blogikirjoitukseen liittyen esittänyt seuraavat kommentit:

A: "Asuu tosiaan mutsinsa luona ampumaradantiellä... Siis ihan oikeasti, joten kyllä se nyt hippasen kysymyksiä asettaa mm. tuosta lakimies jutusta. Puhumattakaan muista jutuista. No joo joku 60 vuotiashan tuo on vaikka näyttääkin aika paljon ikäistään vanhemmalta..."

A: "Tästäpä onkin tämän jurrustin kanssa ollut useasti juttua, kuka vain voi kopioida pätkiä lakikirjaa, mutta lainkäyttö nimenomaan perustuu siihen soveltamiseen. x ei ole pystynyt soveltamaan itseään edes asumaan vielä omilleen, ja kuvittelee silti olevansa vakavasti otettava henkilö. Onnea vaan juuka, tämä spede meinaan istuu kunnanhallituksessa sekä valtuustossa (sdp)"

A: "Asuu kyllä, ja sieltä käsin uhoaa ja levittää vihaansa. Siinä ei sen suurempaa henkilöanalyysia tarvita, kaikkihan tietävät ihmistyyppin. Ja tosiaan kun nyt ei enää toimi mä meen kertomaan äidille, niin nyt se on mä meen kertomaan poliisille.."

A: "Sen verran vielä, ettei siellä paskablogi sivustolla kannata käydä, työttömiä jne. koskevat jutut ovat hyviä, mutta nekin on kirjoitettu vain klikkaushuoraaminen mielessä, eli x saa joitakin almuja imagolta sen mukaan paljonko on kävijöitä. Voipi tosin olla ettei tuo ura imagella tule kovin pitkäksi, mitä olen kuullut. Mm. rikosilmoitukset sekä jo laajalti huomattu ihmisten vainoaminen ei oikein sovi imagen imagoon."

A: "En ole x:n äiti raasua repinyt mihinkään mukaan, tuon vaan joka tilanteessa julki millaisesta tyyplistä x:ssä on kysymys, eli tuollainen vanha kääpä asuu mutsinsa luona ja sieltä huutelee kylvään viha gospeliaan. Tuollaisia noi juuri ovat, mutsin helmoista vinkujat. Enää ei vaan päde "mä meen kertoo mutsille" nyt se on mä meen kertoo poliisille"

A: "x:llä on aivan sairas kiire yrittää kääntää huomio minuun, keinolla millä hyvänsä. Tietää kärynneensä kun vihapäissään meni tekemään siitä linkistä tekijänoikeus ilmiannon jostapa tuli x:n nimi ja gmail osoite näkyviin (hymiö) Tästä luonnollisesti on kuvakaappaus, kuten jo mainitsinkin (hymiö) X siellä jo huuruudessa plokissaan jänkkää paskaa siitä miten hän ei tiedä mistä ilmiannoista ja niiden masinoimisesta (jonka taas hänen lähipiirinsä vuoti) on kysymys (hymiö) Kiirutta pukkaa samalla kun niihin lyhkäisiksi jääneiden housujen punttiin valuu sitä itseään..."

A: "No on todellakin ja mv on kuitenkin paljon nuorempi julkaisu kuin vanhan käävän harhaiset horinat... Oiskohan kääpä ilakoinut jo tarpeeksi et ois aika laittaa kaappausta näkyviin, missä ihan X:n oma profiili on mainittu tekijänoikeusilmiantajaksi tuohon ko. linkkiäukseen minkä takia banni heilui (hymiö) Lammaislauma siellä on jo hetken taas huudellut ja uskonut tämän katkeran vanhan höppänän höpinöitä, mutta kuten normaalisti, X mokasi taas ihan pikkuisen ainakin vihapäissään."

Henkilön lojaliteettivelvollisuus työnantajaa kohtaan ei kuitenkaan ole niin ankara, ettei henkilö saisi ottaa kantaa yleisiin poliittisiin asioihin tai muihin yhteiskunnallisesti merkittäviin kysymyksiin. Poikkeustapauksissa henkilön tulee toimensa erityisestä luonteesta johtuen kuitenkin välttää mielipiteiden ilmaisemisen myös yleisluonteisista asioista, mikäli hänen mielipiteensä ei ole yhtenevä hänen työnantajansa mielipiteen kanssa. Tämä voi koskea toimia, jotka ovat luonteeltaan poliittisia tai edellyttävät, että työntekijän tai virkamiehen ideologinen perusnäkemys ei sodi työnantajan näkemyksiä vastaan. Voidaan silti todeta, ettei työntekijän tai virkamiehen sananvapautta ole hänen lojaliteettivelvollisuutensa perusteella mahdollista rajoittaa siten, ettei hän saa ottaa kantaa kysymyksiin, joilla ei ole mitään suoraa kytköstä hänen työ- tai virkatehtäviinsä.

Opettaja-asemassa olevalla A:lla on normaalia rajallisempi sananvapaus. Sinänsä hänen oikeuttaan osallistua julkiseen esimerkiksi poliittiseen keskusteluun ei ole kielletty. Kyse on ollut vain siitä, että A käytti sananvapauttaan opettaja-asemaan sopimattomalla tavalla.

Ominaisuus jossa sananvapautta on käytetty

Sananvapauden ja lojaliteettivelvollisuuden välisen yhteyden arvioinnissa tulee myös ottaa huomioon, missä ominaisuudessa työntekijä, viranhaltija tai virkamies on käyttänyt sananvapauttaan. Esimerkiksi viranhaltija voi sananvapauttaan käyttäessään toimia nimenomaan viranhaltijana tai yksityishenkilönä eli yleisemmin kansalaisroolissa. Viranhaltija voi käyttäessään sananvapauttaan yksityishenkilönä toimia joko täysin yksityishenkilönä tai yksityishenkilönä ja samalla ammattialansa asiantuntijana. Silloin, kun viranhaltija käyttää sananvapauttaan yksityishenkilönä, sananvapauden rajoitukset ovat lievimmillään.

Virkamiehen, viranhaltijan ja työntekijän sananvapauden käytön arvioinnissa tulee myös ottaa huomioon, onko kyseinen henkilö esittänyt mielipiteensä asiasta, joka liittyy hänen työtehtäviinsä vai onko hän lausunut asiassa, jolla ei ole mitään tekemistä hänen työtehtäviensä kanssa. Viranhaltijallakin on sananvapautensa perusteella oikeus ottaa osaa sellaisiin asioihin, jotka eivät liity hänen virastonsa toimialaan.

TT 2011-17: Työntekijä A oli esiintynyt vapaa-aikanaan television viihdeohjelmassa. A oli heti ohjelman alussa ilmoittanut työnantajansa nimen. A oli ohjelmassa muun muassa vastannut juontajan hänelle esittämiin maahanmuuttajia ja eri kulttuuritaustoista tulevia ihmisiä koskeviin kysymyksiin järjestelmällisesti tavalla, joka voitiin tulkita syrjiväksi ja rasistiseksi. Edelleen A oli ohjelmassa myöntänyt toimineensa työnantajansa palveluksessa epärehellisesti, muun muassa varastamalla työnantajaltaan ja liioittelemalla tiiminsä saavutuksia esimiehilleen, täsmentämättä kuitenkaan työnantajaansa tarkemmin. Työnantajan yrityskuva oli näin muodostunut ohjelmassa epäedulliseksi ja A:n menettely oli samalla vaarantanut työnantajan asiakassuhteita ja vahingoittanut työnantajan mainetta. A oli siten toiminnallaan rikkonut työnantajan ja työntekijän välisessä sopimussuhteessa edellytettävän luottamuksen ja sopimussuhteeseen liittyvän lojaliteettivelvollisuuden. Työnantajalta ei näissä olosuhteissa ollut voitu kohtuudella edellyttää A:n työsuhteen jatkamista. Työnantajalla oli ollut tuomiosta ilmenevissä olosuhteissa irtisanomissuojasopimuksessa tarkoitettu erittäin painava syy työntekijän työsopimuksen purkamiseen. (Ään.)

Ruotsissa työtuomioistuimeen on sen sijaan päätyneet useita tapauksia, joissa on ollut kyse siitä, että työnantaja on ryhtynyt toimenpiteisiin siksi, että hän on katsonut työntekijän tai virkamiehen käyttäytyneen vapaa-aikana sopimattomasti sosiaalisessa mediassa.

AD 2012/25: Kysymys oli siitä, oliko lukion rehtorina ja opettajana toimineen A.K:n irtisanomiseen ollut riittävän painavia syitä sen perusteella, miten hän oli toiminut henkilökohtaisella Facebook-sivustollaan, jossa hän oli kertonut toimivansa rehtorina. A.K:n irtisanomista perusteltiin sillä, että hän oli liittynyt useaan Facebook-ryhmään, joiden nimet työnantajan mukaan liittyivät seksiin. Näiden ryhmien nimet olivat: Vi som är

sexgalna, 50 REASONS TO HAVE SEX!!!!, sex gillare, OSKULDS GRUPPEN, SEX är A-O så det så!!!, Intelligence is Sexy!!, Multiple orgasms, Efter sex mys och All Sexy bikinis 4U. Työnantaja perusteli A.K:n irtisanomista myös sillä, että A.K oli Facebookissa julkaissut kuvia, joita työnantajan näkemyksen mukaan voitiin pitää eroottisina. Työnantajan mielestä A.K ei ollut käyttäytynyt niin kuin hänen olisi tullut käyttäytyä ottaen huomioon hänen asemansa rehtorina ja opettajana. Edelleen työnantaja katsoi A.K:n menetelleen tavalla, joka oli ollut omiaan aiheuttamaan vakavia seurauksia koululle ja työnantajalle.

AD totesi yllä mainitun tapauksen osalta, ettei A.K:n työnantajalla ollut ollut riittävän painavia syitä A.K:n työsopimuksen purkamiseen. AD totesi A.K:n Facebookissa julkaistujen kuvien osalta muun muassa, etteivät ne liittyneet ainakaan selkeästi seksiin. Edelleen AD totesi, ettei A.K:n toiminta Facebookissa antanut sellaista kuvaa, että koulu olisi Facebookisivuston takana tai että A.K olisi toiminut Facebookissa rehtorin ominaisuudessa. AD totesi myös, että henkilölle, joka ei ollut perehtynyt asiaan, A.K:n julkaisemat kuvat ja ryhmät, joihin hän oli liittynyt, ei ollut yhteyttä kouluun. Siitä, että A.K oli maininnut Facebookisivustollaan työpaikkansa ja tittelinsä ("Headmaster"), AD lausui ainoastaan, että on yleisesti tunnettua, että henkilö mainitsee työpaikkansa ja tittelinsä Facebookissa. AD:n mukaan A.K:n työnantajalla olisi sinänsä ollut oikeus vaatia, että A.K poistaisi Facebook-sivustoltaan ne tiedot, jotka olivat yhteydessä kouluun eli muun muassa koulun yhteystiedot ja tiedon siitä, että hän toimii rehtorina kyseisessä koulussa. A.K:n työnantaja olisi halutessaan myös voinut edellyttää, ettei A.K hoitaisi henkilökohtaisen Facebookisivustonsa välityksellä työhön liittyviä asioita.

Yksi tärkeimmistä vaatimuksista koskien työntekijän sekä virkamiehen ja viranhaltijan sananvapauden käyttämistä on, että hänen tulee käyttää sananvapauttaan asiallisella tavalla. Tätäkin näkemystä tukee edellä mainitut suomalaisten tuomioistuinten ja EOA:n antamat ratkaisut. Henkilön tulee käyttää sananvapauttaan asiallisesti riippumatta siitä, ilmaiseeko hän jotain työkaverilleen, työnantajalleen tai ulkopuolisille henkilöille. Vaikka asiallisuusvaatimuksen sisältö on epämääräinen, joitakin vähimmäisvaatimuksia voidaan silti esittää.

Ensinnäkin tosiasiatiedot, jotka esitetään julkisesti, tulee mahdollisimman pitkälle pitää paikkaansa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että tietojen tulisi aina olla sataprosenttisesti totia. Lähtökohtaisesti työntekijä tai virkamies taikka viranhaltija ei ole toiminut moitittavasti silloin, kun hän on riittävän huolellisella tavalla pyrkinyt tarkistamaan, että tiedot, jotka hän esittää, pitävät paikkaansa. Sananvapautta voidaan vain harvoin rajoittaa silloin, kun virkamies on julkisesti esittänyt tietoja, jotka ovat paikkansa pitäviä ja virheettömiä. Erityisen tärkeä asiallisuusvaatimus on silloin, kun henkilö kritisoi tiettyä henkilöä lausumisissaan.

Tämä vaatimus korostuu myös silloin, kun henkilö lausuu sellaisista asioista, jotka liittyvät hänen työtehtäviinsä tai hänen viranhaltija-asemaansa. Asiallisuusvaatimus ei täyty, jos virkamies lausueessaan viranomaistoiminnasta ei mainitse sellaisia tietoja, jotka vaikuttavat olennaisesti asiaan ja joista hän on tai hänen pitäisi olla tietoinen. Virkamies ei yleensä riko asiallisuutta koskevaa vaatimusta silloin, kun hän käyttäessään sananvapauttaan toimii samalla tavalla kuin muutkin kansalaiset. Virkamies saa näin ollen pääsääntöisesti ottaa kantaa yhteiskunnallisiin ja poliittisiin asioihin.

EIT:n ratkaisuksista voidaan vetää se johtopäätös, ettei henkilö välttämättä riko lojaliteettivelvollisuuttaan kritisoidessaan työnantajaansa tai ulkopuolisia karkein sanankääntein

edellyttäen, että käytetyt ilmaiset sopivat kontekstiin. EOA on myös todennut, ettei henkilö riko lojaliteettivelvollisuuttaan, jos hän poleemisesti kirjoitetussa ja kantaa ottavassa lehtikirjoituksessa on yksinkertaistanut asioita. Tämä on EOA:n mukaan sallittua, koska yleisönosastoilla julkaistujen kirjoitusten tavoitteena on saada aikaan julkista keskustelua asioista.

A esiintyi yksityishenkilönä, mutta hänet tunnettiin opettajana. Julkisuudessa opettaja-asema oli keskeisesti esillä.

Syy sananvapauden käyttämiseen (julkinen vai yksityinen intressi)

Sananvapauden ja lojaliteettivelvollisuuden välisen suhteen arvioinnissa tulee myös ottaa huomioon sananvapauden käyttämisen taustalla olevan intressin laatu. Silloin, kun henkilö on käyttänyt sananvapauttaan sen johdosta, että hän on toiminnallaan yrittänyt saada muutos vakaviin epäkohtiin, sananvapaudella on yleensä huomattava painoarvo tässä arvioinnissa. Jotta henkilön sananvapaus olisi painavampi kuin tämän lojaliteettivelvollisuus ristiriitatilanteessa, edellytetään yleensä, että sananvapauden käyttämisen taustalla on ollut julkinen intressi.

Tässä tapauksessa A:lla ei ollut yleisesti hyväksyttävissä olevaa julkista intressiä kyseisille viesteille.

Sananvapauden käyttämisestä johtuva julkisuus ja haitta

Arvioitaessa sitä, onko työntekijä, viranhaltija tai virkamies rikkonut lojaliteettivelvollisuuttaan, tulee myös ottaa huomioon, miten suurta julkisuutta kyseisen henkilön toiminta on saanut. On selvää, että työnantajalle aiheutuu enemmän haittaa sellaisesta työntekijän, viranhaltijan tai virkamiehen toiminnasta, josta aiheutuu paljon julkisuutta. Luonnollisesti henkilön sananvapauden käyttäminen saa enemmän huomiota osakseen silloin, kun hän esimerkiksi kritisoi viranomaisia julkisesti kuin jos hän kritisoi viranomaisiä työpaikalla. Edelleen media, jossa sananvapautta on käytetty, vaikuttaa siihen, miten paljon huomiota jonkin henkilön lausumat saa. Erityisesti sosiaalisissa medioissa annetut lausumat saattavat hyvin nopeasti saada paljon huomiota osakseen. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että sananvapauden käyttö olisi rajoitetumpi sosiaalisten medioiden osalta.

Kun arvioidaan, onko henkilö rikkonut lojaliteettivelvollisuuttaan käyttäessään sananvapauttaan, tulee myös ottaa huomioon, onko sananvapautta käyttäneen henkilön tullut ymmärtää, että hänen toimintansa saattaa aiheuttaa paljon julkisuutta.

Arvioitaessa sitä, onko henkilö rikkonut lojaliteettivelvollisuuttaan käyttäessään sananvapauttaan, tulee myös ottaa huomioon se, onko hänen työnantajalleen aiheutunut tai olisiko hänelle voinut aiheutua haittaa työntekijän menettelyn seurauksena. Mitä seuraamuksia työnantajalle henkilön sananvapauden käyttämisestä voi koitua, riippuu siitä, onko kyse julkisen vai yksityisen sektorin työnantajasta. Kun työnantaja on valtion viranomainen, esimerkiksi Verohallinto, jolla ei ole kilpailijoita. Mainitun laiselle viranomaiselle ei voi yksityisen yrityksen tavoin aiheutua suoranaista taloudellista vahinkoa virkamiehen lausumista. Henkilön sopimattomat mielipiteet tai työnantajaa koskeva kritiikki saattavat kuitenkin johtaa siihen, että yleisön luottamus viranomaiseen, jossa työntekijä työskentelee, heikentyy.

AD:n ratkaisusta on pääteltävissä, että julkisen sektorin työnantajalle pitää Ruotsissa aiheutua enemmän haittaa henkilön sananvapauden käyttämisestä kuin yksityisen sektorin työnantajalle, jotta hän saisi ryhtyä toimenpiteisiin. Suomessa tilanne on käsitykseni mukaan melkein päinvastainen. Lojaliteettivelvollisuuden merkitys korostuu virkamiesten kohdalla juuri siitä syystä, että on hyvin tärkeää, että viranomaiset nauttivat kansalaisten luottamusta, jotta he pystyvät hoitamaan tehtäviään optimaalisesti.

Edelleen on syytä todeta, että työnantajan tulee myös yrittää minimoida sananvapauden käyttämisestä mahdollisesti aiheutettua vahinkoa. On esimerkiksi mahdollista, että virkamies tai työntekijä on osallistunut keskusteluun asiasta, joka on julkisen kiinnostuksen kohteena.

A:n viestit ja viestien saama valtakunnallinen julkisuus mielestäni kiistatta vahingoittivat olennaisella tavalla A:n työnantajan mainetta.

4. Yhteenveto

1. Tapauksessa on runsaasti seikkoja, jotka puoltavat päättämiskynnyksen ylittymistä. Viestit ovat mielestäni kiistatta kunniaa loukkaavia sekä vihapuhetta ja kiihottamista. Käsitykseni mukaan ne edellä tässä lausunnossa kerrotun perusteella ylittävät useankin eri rikoksen tunnusmerkistön.

Tässä yhteydessä kyse ei ole asian rikosoikeudellisesta arvioinnista. Jotta työnantaja voi omien seuraamusten määräämisen kautta puuttua tapahtuneeseen ja tiedoksi tulleeeseen viestintään, rikoksen tunnusmerkistön ei edes tarvitse toteutua. Viranhaltija voi toimia tällöin asemansa vastaisesti ja rikkoa työnantajaansa kohtaan olevaa lojaliteettivelvoitetta. Mielestäni on kiistatonta, että viranhaltijan viestit ovat sekä hänen asemansa että lojaliteettivelvollisuuden vastaisia ja siten oikeuttavat työnantajan puuttumaan asiaan.

2. Saamieni tietojen mukaan viranhaltija on hoitanut virkatehtävänsä tavalla, joka ei oikeuta tällä perusteella esimerkiksi päättämään virkasuhdetta. Viranhaltijalle on tosin aiemmin annettu 3.10.2019 kirjallinen varoitus poliittisen asemansa käytöstä työtehtävässään. Viranhaltija oli käyttänyt suljetun oppilashallintajärjestelmän viestinnän käyttöliittymä Wilmaa kommentoidakseen kaupunginvaltuutettuna sisäilmatyöryhmän julkisuuteen antamaa raporttia. Nyt ei kuitenkaan ole kyse aikaisemmin varoitettun käyttäytymisen uusiintumisesta.

3. Viranhaltijalle ei siis ole aikaisemmin annettu varoitusta esillä olevasta viestittelystä. Huomioon ottaen sen, että viestit voivat muodostaa monenlaisia rikoksia, virkasuhteen päättäminen ilman varoitusta voidaan mielestäni katsoa lailliseksi.

4. Virkasuhteen purkamisen kynnys ei yleensä ylity tämäntapaisissa jutuissa ilman asiasta saatua rikosoikeudellista tuomiota. Esillä olevassa tilanteessa rikosoikeudellisten tuomioiden antamiskynnys mielestäni ylittyy. Tällaisissa tilanteissa on, ennen tuomion antamista, syytä harkita myös sellaisia kokonaisharkintaan vaikuttavia asioita, jotka vaikeuttavat purkamiskynnyksen ylittymistä.

Tyypillisesti kyseiset perusteet liittyvät siihen, että kyse on poliittisista mielipiteistä ja poliitikkojen ja myös viranomaisten tulee kestää ankaraakin kritiikkiä.

Käsitykseni mukaan arvioitavana olevassa tapauksessa keskeistä on kyseisen opettajan some-kirjoittelun määrä ja niiden mielestäni rikollinen sisältö. Tällaisessa tilanteessa, harkittaessa yhtäältä irtisanomis- ja toisaalta purkamiskynnyksen ylittymistä, korostuu sellainen työnantajan perusteltu luottamuspuola kyseiseen opettajaan, että on mielestäni kohtuutonta edellyttää työnantajan jatkavan virkasuhdetta irtisanomisajan pituista aikaa. Työnantajalle tietoon tullut some-kirjoittelu on mielestäni tässä tapauksessa poikkeuksellisesti niin voimakasta, ettei työnantajalta voida edellyttää varoituksen antamista ennen virkasuhteen purkamiseen ryhtymistä. Katson, että työnantajalla on ollut arvioitavana olevassa tilanteessa oikeus purkaa kyseisen viranhaltijan virkasuhde.

20.9.2021



Seppo Koskinen

16.08.2021

5770/S/722/19

Asia:

- 1 ESITUTKINTALAIN 3:3.2 TARKOITTAMA SELVITYS
PE 21.12.2018 - LA 22.12.2018
HAAPAVESI

Tapahtuma-aika:
Paikkakunta:

PE 21.12.2018 - LA 22.12.2018
HAAPAVESI

Tapauspäätös:

ASIA: 1 08.02.2019 SARPARANTA, TIINA
RIKOSKOMISARIO

Asiassa ei ole syytä epäillä rikosta, esitutkintaa ei toimiteta
Tutkinta päätetty.

Perustelu ja sovellettavat
lainkohdat:

Esitutinnan toteuttamisvelvollisuudesta on esitutkintalain 3:3 §:n 1 momentissa säädetty, että poliisin tai muun esitutkintaviranomaisen on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muutoin on syytä epäillä, että rikos on tehty.

Näin esitutinnan suorittamisen yleisenä edellytyksenä on, että on syytä epäillä rikoksen tapahtuneen. Pelkkä väite rikoksen tapahtumisesta ei kuitenkaan yleensä vielä ylitä esitutkintakynnystä, vaan väitteen tueksi pitäisi esittää myös perusteltu syy. Tutkintakynnyksen ylittyminen edellyttää, että asiassa on saatavissa myös muuta, ulkopuolista selvitystä kuin tutkintapyyntöön tekijän oma käsitys rikosepäilystä (ApulOka:n ratkaisu 604/1/1999).

Kunnianloukkaus on määritelty rikoslaisissa (RL 24:9), jossa todetaan että joka esittää toisesta valheellisen tiedon tai vihjauksen siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä loukatulle taikka häneen kohdistuvaa halveksuntaa on tuomittava kunnianloukkauksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Lain esitöissä on lähdetty siitä olettamasta, että kunnianloukkausrikoksen täyttyminen edellyttää valheellisen tiedon tai vihjauksen esittämistä siten, että se esitetään joko julkisesti tai muutoin siten että muukin kuin loukattu sen kuulee. Samaa viittaa laissa mainittu kohta, jossa todetaan että valheellinen tieto tai vihjaus aiheuttaisi loukattuun kohdistuvaa halveksuntaa.

Päivi Ollila kertoo Ilkka Revon kirjoitelleen julkisessa Facebook-profilissa perättömiä ja Ollilan kunniaa loukkaavaa tekstiä. Repo on kirjoittanut omia mielipiteitään omalla nimellään. Repo tekee kirjoituksessaan omia päätelmiä siitä, miten Haapaveden talousjohtaja on valittu. Repo on kirjoituksessaan tuonut ilmi sellaisen asian, että Ollila on pyytänyt tuttuaan hakemaan talousjohtajan virkaa. Repo mainitsee kirjoituksessaan myös, että Ollilalla ei valtuuston puheenjohtajan ominaisuudessa ole kuitenkaan ollut päätösvaltaa hallituksessa. Ollilan mukaan Repo väittää kirjoituksessa Ollilan kuuluvan yleistä halveksuntaa saavaan hyvä veli -verkostoon. Tällaista kohtaa kirjoituksessa kuitenkaan ole. Repo on päättänyt tekstinsä kirjoittamalla loppuun "Hyvävelijärjestelmä".

Ollilan mukaan Repo on vihjannut Ollilan syyllistyneen lahjonnan

16.08.2021

5770/S/722/19

vastaanottamiseen valintaprosessiin liittyen. Ilmeisesti Ollila tarkoittaa tässä kohtaa Revon kirjoituksessa, jossa Repo mainitsee "haluaisinpa tietää, saako valtuuston puheenjohtaja parempaa hintaa lihakarjastaan, kuin muut". Tässä lauseessa Repo esittää kysymyksen, eikä julkista vihjausta lahjusten ottamisesta.

Arvioinnissa tulee ottaa myös huomioon se, että Päivi Ollila kertoo toimivansa kunnallispolitiikassa vastuullisena henkilönä toimiessaan kaupunginvaltuuston puheenjohtajana. Tämän tyyppisessä roolissa altistutaan hyvin vahvasti kritiikille ja arvostelulle, eli asia on juurikin päinvastoin kuin ilmoittaja kertoo. Poliitikassa tapahtuvaa toimintaa on pystyttävä kritisoimaan eikä siitä tarvitse olla samaa mieltä. Tämä on demokraattisen yhteiskuntajärjestelmän peruspilareita.

Mikäli kuitenkin katsottaisiin, että kyseeseen tulisi jonkin rikoksen tunnusmerkistö, tulisin tutkinnanjohtajana hakemaan esitutkinnan rajoittamista (esitutkinta lopetetaan) vähäisyysperusteella.

Yleisellä tasolla todettakoon myös se, että ihmisten tulisi kasvattaa taitoja, joiden avulla kanssakäyminen ja toimineentuleminen muiden ihmisten kanssa paranee.

Poliisi ei voi käyttää laissa säädettyä toimivaltaansa sellaisten asioiden tutkimiseen, jotka eivät kuulu sen tehtäviin.

Asianomistaja voi itse nostaa syytteen rikoksesta, jos esitutkintaviranomainen on päättänyt, ettei esitutkintaa suoriteta tai se lopetetaan (Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa 1 luku 14 §).

Poliisiviranomaisen päättäessä olla aloittamatta esitutkintaa asianomistajalla on ensisijaisesti mahdollisuus kääntyä paikallisen syyttäväviranomaisen puoleen. Paikallinen syyttäväviranomainen voi esitutkintalain 5:2§ nojalla määrätä esitutkinnan aloitettavaksi.

Korvausvaatimusten osalta vahinkoa kärsinyt voi nostaa siviilikanteen tapahtumapaikan käräjäoikeudessa.

16.08.2021

Lisätietoja:

Tiina Sarparanta
Rikoskomisario
0295 464 041

Päätöksestä on ilmoitettu

Asianomistaja
 Rikoksesta epäilty
 Muu